

ANTT

Haftalık Dergi • 20 Ocak 1970 • Sayı 160 • 150 Krs

KİTLELERİN
DEVRİMÇİ
TÜRKVGASINI
DESTEKLEYELİM

11 ocak

• biri •

□ Polisten hesap soruldu

Ankara Üniversitesi Senatası, Emniyet Müdürlüğü'ne bir muhta vererek, öğrencilerin belediye protestoları sırasında otobüsleri üniversite bahçesine sokarak servisten alakoydukları gereğesi ile toplum polisinin Ziraat Fakültesi'ne girmesinin ve öğrencilerle çatışmasının nedenini sormustur. Muhtıra emniyet kuvvetlerinin görevinin kanunu cizildiği ve polisin bu suruları aşmasının basit bir mesele olmadığı belirtilmekte, «polisi üniversite muhtarlığını zedeleyen bu davranışa kimin ittiğinin açıklanması» istenmektedir.

□ Pekin'in protestosu

Bazı Sovyet gazetelerinde Taiwan adasından Formoza adası olarak bahsedilmesi ve Milliyetçi Çin'den «Çin Cumhuriyeti Hükümeti» olarak sözçütması üzerine, Çin Halk Cumhuriyeti Sovyetler Birliği hükümetini şiddetle protesto etmiştir. Moskova Büyükelçiliği aracılıyla Sovyet hükümetine gönderilen notada, «dün yada bir tek Çin varır ve o da Çin Halk Cumhuriyeti'dir. Amerikan emperyalistleri ile işbirliği halinde, iki Çin yararına yolda gitmiş olduğumuz komplot hiçbir zaman başarıya ulaşamayacaktır» denilmiştir.

□ Mimarlara çağrı

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nin 15. dönem genel kurul toplantısında konuşan yönetim kurulu başkanı Niyazi Duranay, «Yığın ve vurgundan yararlanan belirsiz grupların ülkenin önemli kilit noktalarını tutmuş olara' sömürülerini pervasızca sürdürüklerini görüyoruz» demis ve hakların elde edilmesinin hal için, halkla birlikte mücadele edilmesine bağlı olduğunu, yedi bir kurtuluş savaşının başladığını belirtmiştir.

□ Amerikan cinayetleri

Hanoi resmi haber ajansı, Amerika ve Güney Vietnam askerlerinin, bir ara Türkiye'ye elçi olarak gönderilen Komer'in yuttığı pasifikasyon programı sırasında Quand Nam bölgesinde 4796 kişiyi öldürdüklerini açıklamıştır. Bombardıman ve havan akımları sırasında öldürülen sililler bu rakama dahil değildir. Öldürülülerin 1959'u kadın, 1957'si çocuktur. Ajans, 12 aylık pasifikasyon programı süresinde 12.400 ev ile 94 dini yer ve tapınağı yıkıldı, 91 katliam olayı olduğunu da belirtmiştir.

ANT'a üç mahkumiyet

ANT'm davalarından ikisi daha sonrala ve üç arkadaşımız birden mahkum olmuştur. «Basına Terör ve Kırşad Olayı» başlıklı yazısından dolayı Doçan Özgürden ile eski sorumlusu müdürümüz Yaşar Uçar birer ay hapse mahkum edilmiş, daha sonra bunlar 1600'er lira para cezasına çevrilmiştir. Öte yandan sorumlusu müdürümüz Alpay Kabacalı da, bir tekzibi usulsüz yasmağıyla 12 gün hapse mahkum edilmiş, bu mahkumiyet de 1906 Lira para cezasına çevrilmiştir. Üç mahkumiyet de tecil edilmemiştir.

Fikri Baykurt

13 ocak

□ Yabancıya imtiyaz

Bütçe Komisyonunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bütçe görüşmelerinde açıklanan raporler raporunda, Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı şirketlerin istedikleri matzemeleri çok kısa zamanda ve büyük formülere tabi olmadan ithal edebilme olanaklarına sahip olmalarına karşılık TPAO'nun bazan bir malzemeyi ithal edebilmek için aylarca beklediği ve bu yüzden büyük zararlarla uğradığı belirtilmiştir. Bakan Sabit Osman Avcı konuşmasında «petrol ve petrol ürünlerini ihtiyacının bir an önce milli kaynaklardan karşılanması» esasından hareket ettiklerini açıklayıp Sol'un yillarda önce önemle üzerinde durduğu bir noktayı benimsemek zorunda kaldıklarını ifade etmiştir. Ne var ki aynı rapordan Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nün 1970 yılı petrol etüdüleri ve sondaj aramaları için istediği 20 milyon lira ile diğer maden arama cabaları için istenilen fonların kabul edilmediği anlaşılmaktır ve yabancı sermayeye imtiyaz tanyan hükümetin milli kaynaklara verdiği önem bir kere daha belirlenmemektedir.

□ NATO'ya havale

Amerika, İncirlik, Diyarbakır, Sinop, Samsun ve Karamürsel'deki İstillerin kendi emrindeki NATO'ya devrengi karar vermiş ve bunu Türkiye'ye bildirmiştir. Devir işlemi sona erince, Amerika bundan sonraki yarım masraflarına NATO enstrüktür programı çerçevesinde, hissesine düşen oranda katılacak, işletme, güvenlik, bakım masrafları ise Türkiye'ye ait olacaktır. Bu masrafların Türkiye bütçesi için çok büyük bir yüklenme getirdiğini bilen Amerika, ıssız NATO savunma satatejisini bakımından kapatılmasının mümkün olmayacağına da hesaba katarak ve Türkiye ile pazarlık masasına oturarak bazı masrafların katılımaya kabul edeceğin, buna karşılık ıssız geleceğini garantilemiş olacaktı.

□ Alkılıç için

Avrupa Toplumcular Federasyonu'na bağlı Londra "Kardaş" Derneği, Sadi Alkılıç için Avrupa'da açılan kampanyayı Londra'da yeniden ve yeni bir ruhla başlatacaklarını açıklamıştır. Bu kampanyaya Ingiltere'nin ünlü "Observer" ve "Guardian" gazeteleri de katılacaklardır.

Ayrıca Londra'da yapılacak olan "Alkılıç'a Hürriyet" yürüyüşüne Ingiltere'deki Türkيلي öğrencilerden başka "Hür İran" ve "Hür Yunanistan" Derneği üyeleri de katılacaklar, yürüyüş Türkiye Büyükelçiliği önünde toplanıktan sonra bitecektir.

□ Köleleştirme tasarı

Savciların nakil ve tayinleriyle ilgili «köleleştirme tasarı» Millet Meclisinde AP'lilerin oylarıyla kabul edilmiştir. Savcilar Kanunu'nun nakil ve tayinlerle ilgili maddesinin iptalinden sonra harزانan, ancak savcılarmnakil ve tayinlerini siyasi iktilârlar etkisindeki bir kurula veren ve «köleleştirme tasarı» niteliğinde olduğu ANT'ta daha önce de belirtilen tasar, 98 ret oyuna ve 5 çekimsiz oya karşılık AP'lilerin kullandığı 211 oyla kabul edilmiştir. Tasarı bu haliyle kuanlaştığı takdirde yine Anayaşa Mahkemesi'ne iptal edileceği muhakkaktır.

14 ocak

□ Doğu Mitingi Davası

1967 Eylülünde Diyarbakır'da düzenlenen «Doğu Mitingi»nde «örk mülahazasıyla milli duygulan zayıflatmak, yoketmek maksadıyla propaganda yaptıkları» iddiasıyla 142. maddeye göre Ağrı Ceza Mahkemesi'nde yargılanmakta olan 15 kişi, savcının talebiyle beraat etmişlerdir. Beraat edenler arasında TİP Muş İl Başkanı ile iki doktor, yedi avukat, iki de Hukuk Fakültesi öğrencisi bulunmaktadır.

Devrimci Politik Bilincenme Yılı

Almanya Türk Öğrenci Federasyonu, 1970 yılın en verimli «Devrimci Politik Bilincenme Yılı» olmasını ve aynı devrimcilerin içi ve köylü yıldızlarıyla bu ugurda kaynaklamalarını dileyen bir mesaj yayımlamış, «Halkımız için verilen kavgada tüm devrimci genelliği birlik ve beraberlik içinde halk düşmanları yıldıdan başarıya dek mücadeleye.. çağırılmıştır.

□ Türkiye'ye «yem» tuzağı

Büyük bir şıasko ile sonuçlanan Sonora ekiminden sonra Amerika, Tariş Bakanlığı'na bu defa da «sorgum» adı verilen yeni bir hayvan yemi üretilmesini tavsiye etmiştir. Geçen yıl yem kılığı nedeniyle doğuda çok sayıda hayvanı ölmesini yada köylülerin eldeki hayvanları çok düşük fiyatlarla satmalarını fırsat bilen Amerika, empoze ettiği «sorgum» adlı bu yeni tip yemin, Türkiye'deki yem tiplerinden 2-3 misli verimli olduğunu ileri sürmektedir. Ancak ilkel usullerle yapılan yemlemede hayvanlarda asit zehirlenmesine yol açan bu yeni yemin de, yeni bir sonora rezilite sebebi olacağının muhakkaktır.

□ Sekiz işçi öldü

Eregli Kömür İşletmesi'nin Karadon Bölgesi'ndeki bir ocağında meydana gelen grizis infilaki neticesinde dört maden işçi daha ölmüştür. Aynı yerde meydana gelen başka bir kazada da bir işçi ağır yaralanmıştır. Biliñdiği gibi, işçilerin yeterli tedbir almaması yüzünden aynı bölgeye her yıl grizi infilaki neticesinde işçi sindirim kurbanları vermektedir. Öte yandan, Çorum Çimento Fabrikası yanındaki bir kalker ocağında 600 kilo dinamit infilak etmiş, bu kazı sonucunda dört işçi parçalanarak ölmüş, bir işçi de yaralanmıştır.

□ 400 işçi direniyor

Koç Holding'e bağlı Oto-Yel montaj fabrikasında, Fevzi Öğün adlı sendika temsilcisinin işten çıkarılması üzerine 400 işçi direnişe geçmiştir. İşlerini bırakmak ve fabrikanın verdigini yememek sureti boykota başlayan Otomobil İş Sendikası'na bağlı işçiler, Türkiye'nin bir numaralı komşusunu Vehbi Koç'a bağlı işyerinin toplu sözleşmeye de yanasmayarak yasaları hic saydırmışlardır.

15

ocak

16

ocak

17

ocak

□ Ortadoğu'da oyun

ABD Senatörü ve Senato Dışişleri Komisyonu Üyesi Jacops Javits, İstanbul Propeller Kulübü'nde bir konuma yaparak, Türkiye'deki işadamlarını «uzak görüşlü ve işbirliğinin olmaya çağrımıştır. Javits, Yunan Konsolosluğu mensuplarının ve yabancı işadamlarının da hazır bulunduğu Propeller Kulüp'teki konuşmasında, Türkiye ile Yunanistan'ın işbirliği yapması gerektiğini ileri sürmüştür ve Ortadoğu konusunda Arapların bir hayal içinde yaşadıklarını ve hâlâ İsrail'i denize dökeceklerini sandıklarını söyleyerek «Ortadoğu sorunlarının çözümünde Türkiye özel sektörü büyük rol oynayabilir» demiştir. Javits'in daha önce İsrail'i ziyaret ederek temalar yaptığı dikkate alınrsa, Amerika'nın, Ortadoğu'da kendisine bağlı İsrail, Yunanistan ve Türkiye'nin katılımıyla bir tertiye hazırladığı anlaşılmaktadır.

□ Barış Gönüllülerı

Şili'nin üç kazanmış haftalık siyaset dergisi Vea'nın bildirdiği bir haberde, «Ülkede bulunan barış gönüllülerinin CIA emrinde düzenlenen geniş bir casusluk faaliyetine katıldığı» belirtilmektedir. «Ülkedeki fabrikaların iç düzeni, petrol araştırmalarına ait çanmalar, solcuların adet ve isimleri ve Amerikan aleyhtarlarının işçileri ile ilişkin konularda casusluk yapıp bilgi toplayan» Barış Gönüllülerine, haber başına 25 ile 60 dolar arasında ödeme yapıldığını açıklayan bazı Şili milletvekillerinin hükümetten de destek gördüğünü belirten Şili dergisi, olayı incelemek üzere, meclis soruşturması açıldığını da kaydetmektedir.

□ Mektuplar açılıyor

Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu Başkanı Metin Gür, bir demeç vererek «Dış memleketlere ihrac edilen bir işçilerin yardımuzla olan haberleşme imkanı artık ortadan kalkmak uredir. Son günlerde yurda giren genellikle içi mektuplarının yüzde 97'sinin açılarak okunduğu ve bunların çoğunun da alcısının eline geçmediği, aynı zamanda yine mektup içinde gönderilen aile resimlerinin çalındığı burada araştırmamız sonucunda meydana çıkmıştır» demis ve haberleşme hürriyetini ihlal eden bu müdahaleyi protesto etmiştir.

□ Fareler kaçıyor

Isviçre'nin ünlü gazetesi Die Weltwoche, Güney Vietnam'daki zenginlerin ve politikacıların, paralarını ve yakınlarını ülkeden kaçırma başladıklarını, kaçırılan paranın 2 milyar doları bulduğuna, kukla başkan Thieu'nun da Roma'da mükemmel bir villa satın aldığına açıklamakta ve «Zengin fareler, batan gemiyi terkediyor» demektedir.

Çad'ta içsavaş

Çad'ta Fransız işbirlikçi Tombalbaye'ye karşı muharefet şiddetlenmiştir. Bu neden üzerine işbirlikçi başkan, varolan ikili anlaşmalar gereği Fransa'dan 3.000 Fransız askeri getirmiştir. Çad, Fransa'nın «yeni Vietnamı» olacaktır.

□ Sendikacılığa komplot

DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker, hür sendikacılığa karşı iktidarın hazırladığı bir komployu açıklamıştır. 1968'de AP milletvekili olan bir sari sendikacı tarafından hazırlanan, takat seçimlerden sonra kadık olan bir teklif, yeni hükümet tarafından da benimsenmiş ve meclis başkanlığına yeniden verilmesi kararlaştırılmıştır. «İktidarla işbirliği halinde olmayan hür sendikaları kanun dışı yapmayı amaç bileyen tasarı, sendika özgürlüğüne, işçinin dileğinde sendikaya üye olabileme hakkına ağır bir darbe vuracaktır» diyen Sülker, AP iktidarinin, bir avuç haranzadeyi zengin etmeye yaranan politikasına karşı çıkan devrimci sendikaların bu tasarı kanunlaştırdı takdirde sürdürülmesini söylemiştir.

□ İ.T.U. de Boykot

Bu yıl iki kademeli bir eğitim sisteme giren İstanbul Teknik Üniversitesi'nde birinci kademeye uygulanacak yönetmeligin öğrencilerin düşünceleri göz önüne alınmadan hazırlanması üzerine ditenis başlamıştır. Birinci sınıf öğrencileri, ülkenin koşullarına uyuyan ve anti-demokratik maddeleri içeren yönetmelige şiddetli tepki göstermişler ve yönetmelige ilişkin görüşleri önce İstanbul Teknik Üniversitesi Mühendislik ve Minarî Fakültesi dekanlığına iletmışlardır. BUNDAN OLUMLU SONUÇ ALINAMAYMAKA 26 ARALIK'TA İTÜ BİRİNCİ SINIFLARI FORUMU SONUNDA DİLEKLER ÜNİVERSİTE REKTÖRLÜĞÜNE DUYURULMUŞ VE BİRİNCİ SINIFLAR BOYKOTA GİRMİŞTİR. SENATO'NUN KONUYU GÜNDEME ALMAMASI ÜZERİNE 12 OCAK PАЗARTESİ GÜNÜ BÜTÜN FAKÜLTETLERDE AYNI FORUMLAR DÜZENEREK, DAHA SONRA GENEL BİR FORUM YAPILMIŞ VE GENEL BOYKOT BAŞLAMİSTIR.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Yeni tertipler !

AMERİKA zaman zaman Türkiye'nin başına bir adamını musallat etmiş, ardından da başımıza gelmedik dert kalmamıştır. Şimdi yeni bir bela, Ortadoğu'da elini kolunu sallaya sallaya faaliyettedir. ABD Senatosu'nun yahudi asılı üyesi Senatör Jacop Javits, İsrail'de gerekli temaslari yaptıktan sonra Türkiye'ye gelmiştir. Aynı zamanda Senato Dışişleri Komisyonu Üyesi olan Javits, Başkan Nixon'dan aldığı yetkiyle, bu temaslarda Türkiye'nin hükümlilik halklarını ayaklar altına alan ve iktidar ricaline işler konusunda tükrüklerini yalan atan konuşmalar yapmıştır. Bir mutlu ve işbirlikçi azınlık kuruluşa olan Propeller Kulüp'te yaptığı konuşmada Javits, Ortadoğu'daki devrimci ve anti-emperialist hareketlere karşı, işbirlikçi burjuvazinin başrolü oynayacağı yeni bir planın ipuçlarını vermiştir, «Araplar bir hayal aleminde yaşıyorlar ve hâlâ İsrail'i denize dökeceklerini sanıyorlar. Ortadoğu probleminin çözümünde Türk özel sektörü büyük rol oynayabilir. Eğer Türkiye ile Yunanistan bir işbirliğinin yapılabiliceğini ispat ediyorlarsa, Ortadoğu'daki öteki ülkelerin de bu imkana sahip olduğunu bilmeleri gerekir.»

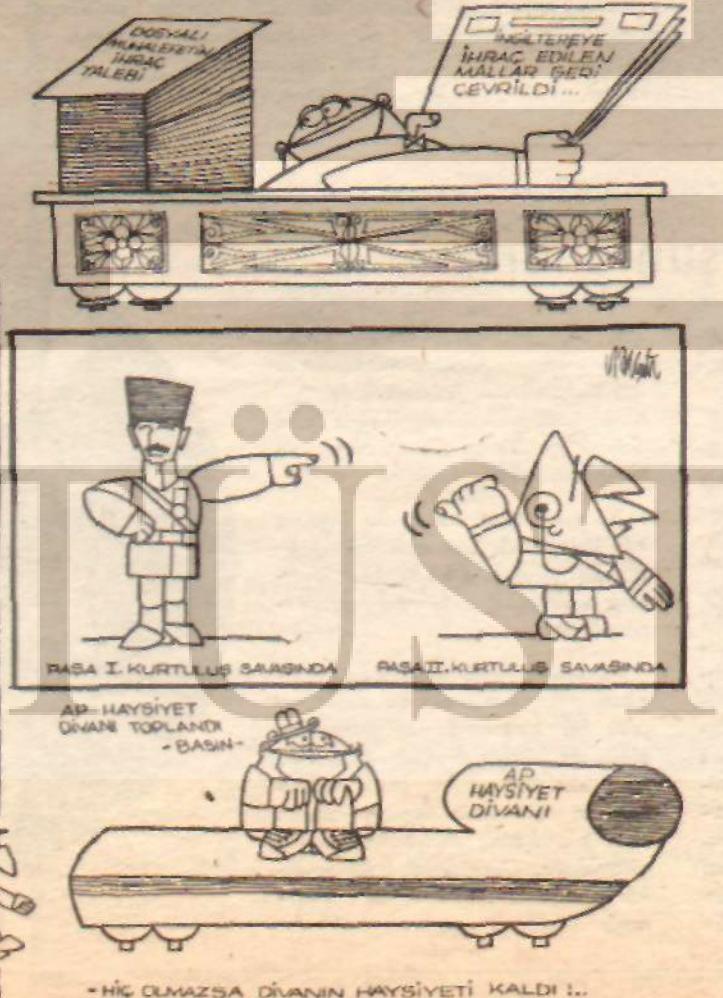
JAVITS'in, daha doğrusu onun şahsında temsil edilen Nixon'un hesabı açıktır: Ortadoğu'da antiemperialist ve devrimci hareket gün geçtikçe güçlenirken emperializm de boş durmayacak, başta kendisine bağlı İsrail, Türkiye ve Yunanistan gibi ülkelerin işbirlikçi burjuvazisi olmak üzere. Arap ülkelerinin işbirlikçi burjuvazisi ile bir «çikarcılar çemberi» kuracaktır. Javits, Propeller Kulüp'te bu planı açıkladıktan sonra, başta Sunay, Demirel ve Çağlayangil olmak üzere devlet ricaliyle de temaslara girişmiştir. Bu temaslardan sonra Çağlayangil'in söylediğii sözlere dikkat etmek lazımdır: «Türkiye'nin Ortadoğu konusundaki tutumunu Senatör Javits takdirle karşıladığı bildirdi.» Hesabı meydanda yahudi asılı Javits'in takdirle karşıladığı tutumumuzun ne olabileceğini tahmin etmek için kahin olmağa lüzum yok. Hariciyemiz, emperializmin dümensuyunda bir «çikarcılar çemberi»ne katılmağa dünden teşne olduğunu elhak bugüne kadarki tutumuyla açık sezik göstermiştir. Javits'in dolapları, sadece Ortadoğu'da «çikarcılar çemberi» tezgahlamaktan ibaret de değildir. Denizasının ülkelerdeki Amerikan işlerini Amerikan hazinesi için daha ucuz sürdürmek için bir başka plan da meydana çıkmıştır. Türkiye'deki işler, masrafları Türkiye bütçesine yıkılarak, NATO üssü haline getirilecektir!

ANKARA'DAN sonra taçlı müstebit Pehlevi ile görüşmek üzere İran'a giden Javits'in temaslari da göstermektedir ki, Amerikan emperializminin ne Ortadoğu'dan, ne de Türkiye'den çekilmeğe ihtiyacı vardır. Yeni planlar, yeni tertiplerle bu bölgedeki çıkarları sürdürme hesapları içindedir. Amerikan emperializminin bugünkü piyonları, AP, CHP yöneticileri, kendi iç kargaşalıkları nedeniyle bu tertipleri kolay kolay gerçekleştirebilecek durumda olmayı bilir. Ama, bu bölgede kalmayı kafasına koymuş bir Amerikan emperializminin piyon değiştirmesi, bu operasyonu gerçekleştirecek «muktedirler» saheye sürmesi mümkün değildir. Bu durumda, Amerikan emperializminin Türkiye'deki ve Ortadoğu'daki oyunlarını akamete uğratmak için tek çıkayı, ANT'ın çağrısında belirtildiği gibi, sosyalistlerin bir an önce bilimsel sosyalist teorinin rehberliğinde ideoloji ve örgüt birliğini gerçekleştirmeleri, emperializme ve faşizme karşı işçi sınıfı örgütünün öncülüğünde devrimci ittifakları kurmalarıdır; giderek, dünyanın bu sıcak bölgesinde emperializme kahredici darbeyi indirecek «Ortadoğu Devrimci Çemberini» oluşturmalarıdır.

GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN

Bes subayın Türkiye halkına bildirisi

Devrimci gençlerin katledilmesi üzerine bildiri yayılan 69 deniz subayından beşi, Sarp Koray, Doğan Ünsalan, Okan Esmen, Emin Kabakus ve Ahmet Çoker geçen hafta bir bildiri yayarak bütün devrimcileri «DEMOKRATİK HALK İKTİDARı» için birlikte çağrımladı.

Bes genç devrimci subayın bildirisi aynen şöyledir:

«Biz beş genç subaydık. Bir gün halktan yana çıktıktı. Ordudan çıktıktı. Biz beş devrimci subaydık. Mustafa Kemal dedik, bağımsızlık dedik, emekli edildik bir sabah vakti. Biz genç devrimcileriz Şimdi. Kendini halkın kurtuluşuna adamış savagalarız ve devam ediyoruz kavgamıza kaldığımız yerden.

«Ve başkaları, devan edecekler kavgalarına. Yani savaş arkadaşları, yani kavgadaşlarımız. 69 değil, yüzlerce, binlerce devrimci kardeşimiz. Halk olan halktan olan ve onun bağımsızlık ve demokrasi kavgasına, insanca yaşama savasına arka çıkan devrimci arkadaşlar devan edecekler kavgalarına. Hem de hiçbir kişisel çıkar gözetmeden, hem de halktan kopuk ihtişamların izlerini - işlerinde tasımadan, hem de her şeyin gerçek sahibinin, herşeyin gerçek üreticisi emekçi halkımız ve yoksul yığınlar olduğunu bilerek devan edecekler kavgalarına. Buna inancımız tandoır. Çünkü dâne kadar bizde onlardan biriydik. Farkımız yoktu 69'lardan, yüzlerden, binlerden, 60'lara, yüzleri, binleri bir avuç başbozuk, beş solcu hayatı biçiminde ifa ettiğini küçülmeyen hesabına emekli olduk. Bilmeler mi ki biz kendimizi devime adamlıız. Ve bilmeler mi ki bizim kavgamız onlara değildir. Biz başta emperyalizmle, onun yerli uşaklılarıyla savasıyoruz. Savaşa katılan herkes dostunuz, karşı çıkan herkes düşmanımızdır. Bizin onlara söylemeyeceğimiz yok. Bizim artık boşa söylemek sözümüz de yok. Artık kavgamız tam göbeğindir. Demokratik halk iktidarı için yola çıktı. Göreviniz, devrimciler olarak halkımızla organik bağları kurmak, savas onun içinde, onunla onuza onuza sürdurmektir artık.

—İşçi ve köylülerin— devrimci ittifakına yönelirken

- Köylü hareketleri, örgütlenildiği, düzenli bir şekilde yönlendirildiği takdirde, işçi sınıfı mücadeleyle somut bağları kurduğu takdirde, güçlü bir silah olacaktır.

Geçtiğimiz yıl içinde en büyük eksikliklerden biri de, köylü hareketlerinin ardından, gücü ve yaygın örgütlenmelere gidilememesi olmuştur. Bunda, temel siyasetin olmamasının, öte yandan buna sağlayabilecek TİP'te işe, kargasının ve küçük burjuva sosyalizminin hakim olmasının etkisi vardır. Bazi örgütlenmeler gerçekleştirilmiş (tütün ekicileri dernekleri gibi), ama bunların devrimci hareketle sürekli bağlantısı kurulamamış, özellikle toprak hareketleri konusunda hiçbir örgütlenme gerçekleştirilememiştir. Tarım işçilerinin dağıtıklığı, örgütşüslüğü sürdürmüştür.

- Önümüzdeki yıl köylü hareketleri daha yaygın kazanacaktır.

Köylü kitleleri toprak meselesine gittikçe daha fazla sahip çıkmaktır, toprak mücadele gittikçe daha yaygın kazanmaktadır. Köylülerin bu yıl içinde büyük toprak sahipleri, tefeciler, tüccarlar, aracılık ile çelikçiler daha da keskinleşecektir. Tarımın kapitalistleşmesi, köylülerin topraktan sürülmüş gittikçe daha hızlandırmaktır, köy emekçilerinin sömürülmesi gittikçe daha arımatmaktadır. Bu alanda devrimciler büyük görevler dösmektedir. Kitlelerin yönelecekleri hareketlilik içinde HAREKET - ÖRGÜTLENME - HAREKET ilkesini uygulayabilmek, hareketin bir CİGA dönüşmesini sağlamak gereklidir. Köylü hareketleri, kitle çizgisi içinde değerlendirilmelidir. Bütün köylü hareketlerinde «KİTLELERDEN KİTLELERE» ilkesi uygulanmağa çalışılmalıdır. Kendiliğinden gelişen bütün köylü hareketleri desteklenirken, aynı dertlere sahip yorelerin de harekete geçmesi sağlanmalıdır. Bu şekilde hem hareket alanı büyütücektir, hem de hareket tecrübesi ve kazandıkları açısından yoreler arasında dengeşizlikler olmayacağı.

Bütün köylü hareketlerinde ÖNDERLİK meselesine çok dikkat edilmelidir. Önderlik, köylülerden kopuk olmamalıdır. Köylülerin yoresel örgütlenmeleri ve kendi militanlarını yetiştirmeleri sağlanmalıdır. Önderler çok önden koşmamalı, arayı fazla açmamalı, fakat ortak hizmet en coğra «çikarmalıdır». Bu alanda devrimciler, doğru hareket edebilmeleri, somut meseleleri tesbit edebilmeleri, bunun çağdaş emperyalizm ve ülke içi düzene ilişkilerini kurup kitlelere sunabilmeleri için, köylülüğün özgür alanlarında pratige yönelik araştırmaları yapılmalıdır. Örneğin, pamuk yada tütün meselesi eie alındığında, bunun dünyadaki pamuk yada tütün monopollerinin ajansı ihracatçılar ve onların tüm yurda dağılmış araçları olan tefeci-aracılara bağlantı kurulmalı, Tekel'in ve diğer kuruluşların bu gruplardan yana istediği ortaya kommandır. Bu alanda emekçilerin somut kredi, üretim arac, pazarlama ve toprak meseleleri ortaya konmalı, son dönemdeki kapitalistleşme sürecinin nereklere varacağı hesaplanmalıdır.

Pratige yönelik böylesine çalışmalarla hem eylem hedeflerimiz, sloganlarımız, ve asgari programımızın parçaları belirlenmiş olacak, hem de hareketler yönelmesi gereken raya oturabilecektir.

- Şehirlerde işçi sınıfının ekonomik mücadeleşi gelişirken

Geçen yıl işçi sınıfının ekonomik ve sendikal mücadeleleri büyük adımlar attı. Ayrıca, devrimci gençler işçiler arasında grevler, işgaller ve yürüyüşlerde, bu kendiliğinden hareketler içinde yakalımlar ve dayanışmalar gerçekleştirildi. Yılların «kendiliğinden» hareketleri konusuna sosyalistler ideoloji ve örgüt birligine çağrılan bildirimizde dikkati çekmiş ve devrimcilerin bu hareketlerin siyasal bütünlüklerini, bağlaçlarını kurmakla görevli olduklarıını söylemiştir. Ve bugünlere devrimci kadrolar bu konuya eğilimde, çözüm yolları aramaktadır.

Bu arayışlar, ayrıca, devrimcilerin eylem içinde birliğe yöneliklerini sağlayacaktır. İşçilerin ekonomik mücadelelerine yardımcı olurken, bunları örgütleyip sari sendikacılık mücadele yaparken, bütün işçi örgütlerinde görev alırken, diğer yanda siyasal mücadeleyi de yapmak, ekonomik mücadelede siyasal mücadele geçişini sağlamak zorundayız. Bu alanda da proleter ideolojisini işçi sınıfında hakim kılarken, bozuk düzene yönelik bütün hareketlere işçi sınıfının dikkatini çekmeli, ittifakların gereklerini ve işçi sınıfının görevlerini anlatmalıyız. Bütün kitleler eylem içinde ülke içindeki bütün demokratik dönüşümüleri, kendilerinin azami isteklerini saglayacak olanın, anti-emperyalist kavgayı yürütecek olanın, işçi sınıfı öncülüğündeki işçi-köylü ittifakı ve onun iktidارının olacı anlatılmalıdır. Bütün çabalamızda devrimci demokratik halk iktidarı hedef olarak gösterilmeli, onun gerektirdiği yaygın ve merkezi örgütlenmeler konusunda çabalara girişilmelidir.

İŞÇİ SINIFININ GELİŞEN KENDİLGİNDEN HAREKETLERİNE DESTEKLEYELİM, EKONOMİK MÜCADELELERE YARDIM EDELİM, BUNLARI YAYALIM.

İŞÇİ SINIFI MÜCADELESİNİ, EKONOMİK MÜCADELE ALANINDAN SIYASAL MÜCADELE ALANINA GEÇİRMEK İÇİN ÇALIŞALIM, BU YOLDA ÖRGÜTLENMELERİ GERÇEKLEŞTİRİELİM. İŞÇİ SINIFINA KENDİ İDEOLOJİSİNİ VE HEDFLERİNİ GÖSTERELİM, BENİMSETELİM.

GELİŞEN KÖYLÜ HAREKETLERİNE DEVrimci KANALARDAN AKITMAKA VE İŞÇİ-KÖYLÜ İTTİFAKINA YÖNELMESENİ ÇALIŞALIM. İŞÇİLERİN VE KÖYLÜLERİN DEVrimci İTTİFAKINI SAĞLAYALIM. SOSYALİZM YOLUNDA BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASI MÜCADELESİNİ SAPTIRMADAN YÜRÜTELİM.

ANT

Dikkat! Barış Gönüllüleri Planlamaya el atıyor!

Amerikan emperyalizminin, militarizminin ve düzeninin yeni bir misyoner örgütünden başka bir şey olmayan «Barış Gönüllüleri», Türkiye'de gördükleri şiddetli tepki karşısında maske değiştirek Türkiye halkına yeni bir oyun oynamaya hazırlanmaktadır.

Genç bilimadamı Müslüman Özbalkan'ın gerek yerli kaynaklarından, gerekse Amerikan «gizli» belgelerinden yararlanarak ANT için hazırladığı «GİZLİ BELGELELER BARİŞ GÖNÜLLÜLERİ» adlı eserde bu oyunun içeriği şöyle açıklanmaktadır:

«1969 yılı başında Barış Gönüllüleri Genel Müdürlük görevine Başkan Nixon tarafından Joseph Blaetford'un getirilmesi, Barış Gönüllüleri'nin genel politikasında bazı değişikliklerin yapılması sonucunu doğurmuştur. Yeni Genel Müdür, Barış Gönüllüleri'nin en fazla yüzde 20-30'unun, tecrübeli ve mid-career nitelikindeki uzmanlardan oluşmasının ve gönüllülerin planlama ve kalkınma kuruluşlarında görev almaya çalışmalarını istiyordu.

«Washington Genel Merkezi'nden Barış Gönüllüleri Türkiye Bürosu Müdürü John Corey'e gönderilen 2 Eylül 1969 tarihli yazda Türkiye'de uygulanması düşünen Teknik Yardım Programa ile ilgili hususlar belirtilmekte ve Müdürün bu konuda Türk Hükümeti'nin görüşlerini alması istenmektedir.

«John Corey, 5 Eylül 1969 tarihli bir mektupla, durum Dışişleri İkinci İktisat Dairesi Müdürlüğü'ne bildirerek, Türk Hükümeti'nin bu yeni program hakkında görüşlerinin acele bildirilmesini istemektedir. Barış Gönüllüleri'nin Teknik Yardım Programı ile ilgili tekliflerinin, 17 Ekim 1969 günü, Dışişleri Bakanlığı'nda gizli olarak yapılan ve çeşitli bakanlıkların, üniversitelerin, Genelkurmay'ın, Milli Emniyet'in temsilcilerinin katıldığı «Yüksek Seviyede Bakanlıklar Arası Danışma Kurulu» toplantılarında görüşüldüğünü görüyoruz.

«Barış Gönüllülerinin hükümetimize tekli ettiği teknik yardım programı, kapsamı ve şartları bakımından sakincalı ve Türkiye'ye yeni külfetler yükleyen bir yardım niteliğindedir.

«Bir kere, ulusal kalkınmanın hızla gerçekleşme zorunda bulunan Türkiye'nin oyayacı, uygunlana sıratle geçilmesini engelleyici yöntem ve denemeler - özellikle gönüllülerle birlikte - girişmek için zamanı ve olanakları yoktur. Oysa Barış Gönüllüleri'nin ileri sürdüğü gibi, ilk teşhislerin gerçekleşmesini beklemek, yeni yöntemlerin araştırılmasına girişmek, pilot proje ve programlarla bir takım denemelerle girişmek ve bunların

sonuçlarını beklemek gibi maddi olanak ve zaman tüketici yollarla yapmak, kalkınma şabamızı engelleyici, amaca varılması geciktirici, daha çok maliyetle ve daha uzun sürede hedeflere varılmasına yolacak ve aradan geçen süre içinde astı amaçlardan uzaklaştırılacak şartlardır.

«Öz yandan, teknik yardım adı altındaki bu progra... Türkiye'ye yeni malli külfetler de yüklenmektedir. Programın kabul edilmesi durumunda gönüllüler için bu alanlarda yeni çalışma olanaklarının sağlanması, yeni program ve denemelere girişilmesi, yeni örgüt ve çalışma gruplarının kurulması, gönüllülerin eserlerine iş verilmesi... v.b. malli külfetler Türkiye'ye gereksiz yere yüklenmek sorunda kalacaktır. Ayrıca, Türkiye'nin koşullarını bilmeyen, dili konusamayan gönüllüler ile işbirliği yapmak sorunda bırakılacak Türk personelinin, emek ve zaman kaybına yol açılacaktır. Bazi durumlarda yetkililerin Barış Gönüllülerine Türk personelinden daha fazla ilgi gösterme ve onların arzularını yerine getirmeye hazır davranışları planlama ve kalkınma kuruluşlarında gereksiz süreçlere sebep olacak ve güvenilirlik yaratacaktır.

«Barış Gönüllülerinin dış yardımın kullanılması işine karıştırılması ise, yardımın daha çok şartlı olarak verilmesine, özellikle Barış Gönüllülerinin uygun bulacağı alanlara yönlendirilmesine yol açacaktır.

«17 Ekim 1969 tarihli toplantıda özellikle Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin bu programın kabul edilmesinden yana bir tutum içinde bulunduğu belirtilemektedir. Sonucun ne olacağı konusunda kesin bir yargıda bulunmak bugün için erkendir.

«Ancak, Türkiye'nin ulusal çıkarları açısından büyük önem taşıyan alanlarda Barış Gönüllüleri gibi ülkemiz gerçeklerine uzak, gerekli eğitim ve tecrübeden yoksun yabancılarla yetki ve görevler verilmesi, bunların kendi amaçlarına kolaylıkla hizmet etmesini sağlayacak ortamın hazırlanması, «stan bağımsızlık» ilkesi ile bağdaymamaktadır.

«Bugüne kadar bunlara yönelik tepkinin, Barış Gönüllülerinin kesinlikle ülkemizden gitmelerini sağlayacak ölçüde yeterli olmadığını söyleyebiliriz. Bu nedenle, tüm aydınların, devrimcilerin ve uluslu güçlerin, «Amerikan militarizminin, güneydoğu ticaretinin, emperyalizminin ve karşı devrimliğin bir örgütü ve bu örgütün ajanları olan Amerikan Barış Gönüllüleri»ne kesintilikle karşı çıkmaları ve bunların faaliyetlerini ve programlarını sona erdirecek biçimde davranışları gerekmektedir.»

Muslim Özbalkan'ın
hadise yaratacak kitabı

Gizli Belgelerle Barış Gönüllüleri

Ant Yayınları arasında pek yakında çıkıyor

TÜTÜN EKİCİ ARKADAŞ

1 kilo Tütün

5 LIRA

1 kilo Sigara

200 LIRA

BİZİ SÖMÜRÜYORLAR!

BİRLESELİM HAKKIMIZI ALALIM

ANTİN TÜTÜN AFIŞI

—Ege Bölgesi'nde bayraklıyor—

● ANT

olmakla kalmaz, iş fırsatları çıktıında Amerikan firmalarını bu konuda tam bilgi elde etmemeleri sağlanır... Samsun'da bir destroyörümüz sürekli olarak bekleyip, Samsun'daki Amerikan tütün firmalarını çırparak koruyor.» (The United States Navy as an Industrial Asset, Washington, Office of Naval Intelligence, 1923.)

Ulusal kurtuluş savaşından sonra, küçük burjuvzi'nın biçimsel dönüşümü arasında tütün de 1925 yılında devlet tekeline alınmış ve 1938 yılında çıkışları «Tütün ve Tütün İnhisarı» adlı kanun ile devlete yönetilmeye başlanmıştır. Ama bu dönüşümü sınıfsal temele dayanmadıından tütün sömürüsü önemlendirmiştir ve sömürü her geçen gün daha da artmıştır.

Tütün Gerçekliği

Tütün piyasasına baktığımızda iki gerçek ile karşı karşıya kalırız:

1. Çok yağın deyişimle 12 ay değil, 14 ay çalşan tütün ekicisinin eline çok az para geçmesi, elindeki tütünü ile rezil olması, sömürülmesi,

2. Sayıları çok sınırlı olan bir kısım araci-ibracıların, emperyalizmin tütün şirketlerinin hiç yorumlamadan ekicinin sırtından büyük karar kazanması, onu sömürmesi. Şimdi bu gerçeklere daha bir aksilik kazandıralım.

Türkiye'nin son beş yıllık tütün üretimi söyledir:

1964	193.668 ton
1965	132.374 "
1966	164.167 "
1967	181.659 "
1968	161.628 "

Gördüğü gibi, 1968 yılında tütün üretiminde 20.000 tonluk bir düşüş vardır. II. Beş Yıllık Kalkınma Planında ise tütün hedefleri 225.000 hektar arazi, 720 kg/ha verim ve 160.000 ton üretimdir (DPT, II. Beş Yıllık Kalkınma Planı, s. 324).

İktidar kalkınma planlarında tütün fiyatlarının düşük olmasını, dolayısıyla üretimin artmasını iki nedenle bağlamaktadır:

Tütün Ekicisinin Ekonomik Kavgasına Katılalım!

1. Yetişirilen tütünlerin kalitesiz oluşu, tütün ekim alanının elverişsiz arazilere kayması.

2. Dış piyasa talebinin olmaması. Ve II. Beş Yıllık Kalkınma Planında tütün hedeflerinin a) İç tüketim, b) Dış tüketim imkanlarına göre yapıldığı ve fiyatlarının da bu politika çerçevesinde saptanacağı belirtilmektedir. (SPO- Second Five Year Development Plan, pp. 413).

Genel olarak sunu söyleyebiliriz: Bugün Türkiye tütün piyasası ihracatçı tütün şirketlerinin egemenliği altındadır. İç tüketimin sınırlı olması, Tekel'in dengeleyemediği tütün piyasası dalgaların dış tüketimin çizgisinde davranan ihracatçılara eline bakmaktadır. Türkiye tütün üretimi dış pazarlar tarafından yönlendirilir oldukça bu gerçek daha da sürecek.

AP İktidarının yaptırdığı planlarda tütün ihracatının artmadığından, bu yolda gerekli işlemlerin yapılmadığından şikayet edilmektedir. Tütün ihracatını yabancı şirketlerin ve onların ajanlarının ellerine bırakın bir iktidar elbetteki tütün ihracatını kontrol edemek. Ve tütün ihracatında komşu ülkelere göre her geçen gün biraz daha geriler. Üstelik bizim tütünlerimizden daha düşük kalitedeki Yunanistan, Yugoslavya tütünlerinin dış piyasadaki değeri bizimkilerden kg başına en az 3 lira fazla olur.

Eğemen sınıflar sözde tütün ekicilerinin haklarını korumak amacıyla çatırtıkları «Tütün ve Tütün Tekeli» Kanununda bütün bu gerçekler unutmuş, tek suçu olarak fazla üretimi yapan ekiciler görülmüş ve tütün ekim alanının daraltılması yoluna gidilmiştir. Tütün piyasasının daha çok dış pazarlar tarafından yönlendirildiğini ve bütün dış pazarlarımıza da ihracatçı tüccarlar elinde olduğunu bilmez görün en eğmen sınıflar tütün ekisini arkadan vurmuslardır.

Tütün ekicilerinin meselelerini dört kaleme incelemek mümkündür: 1. Üretim meseleleri, 2. Kredi meseleleri, 3. Satış meseleleri, 4. Örgütlenme meseleleri.

Dört Mesele

1. Üretim meseleleri: Tütün ekicilerinin hepsi toprağı yoktur. Bir kısmı ortak olarak çalışmakta, bir kısmı ise toprak kiralamaktadır. Tütünçüler çeşitli hastalıklara karşı savasacak modern ilaçlara sahip değildirler. İlaçlar çok pahalıdır, zirai ilaçlar sömürüsü bütün ağırlıyla devam etmektedir. Toprak, zirai alet ve ilaçlar tütün ekicilerinin en önemli sorunları olarak ortaya çıkmaktadır.

2. Kredi meseleleri: 1967 yılında 82 ihracatçıya verilen kredi 366, milyon liradır. Aynı yıl 427.798 tütün ekici aileye banka ve kooperatifler yoluyla verilen para ise 378.899.017 liradır. Yani bir yanda her tütün ekici aileye 885 lira kredi düşerken, öte yandan iktidar tütün tüccarlarını tüm tütün almında kullandığı para % 87'sini sağlamaktadır. Değirmenini iktidarın verdiği para ile döndüren tüccar, bu paraları sağlanan tütün ekisini sümürmektedir.

Banka ve kooperatiflerin sağladıkları krediler ekiciye yetmemektedir. Üstelik bankaların sağlama kefiller araması, tapu istemesi, kendinden başka kimse olsayan ekiciyi bankaların kapısına gelmekten bile alıkoymaktadır. Bu yüzden ekiciler ister istemez tefecinin eLINE düşmekte ve perişan olmaktadır. Tefecilerin, banka yada başka yerlerden para alamayan, aldığı para yetmeyeen tütün ekicilerinden aldığı faiz % 25 ile 200 arasında değişmektedir. Oysa ihracatçı firmalar bankalarдан % 6 ile faiz almaktadırlar. Kurulmaka-

olan Kredi Kooperatifleri ise ancak zengin ekicilere yarar sağlamaktadır, yoksul ekiciler yine perişan olmaktadır.

3. Satış meseleleri: Tütün ekicilerin satış alanındaki dertleri tütün haberleri ile başlar. Bu, ihracatçı firmaların tütün ekicilerine karşı açılan psikolojik kampanyadır. Tüccarlar çeşitli yayınlar ve tütün bölgelerindeki adamları ile, hatta bankalar ile ellerinde stok tütün bulundugu, bu yıl tekelin çok az tütün alacağı, tüccarların ellerinde para olmadığı, tüttürlerin kaliteinin düşük olduğu gibi haberleri yayarlar. Bu etkin kampanya tüccar için gerekli sömürü ortamını hazırlar, tütün ekicilerini tüccarların bütün şartlarına uyuma zorlar. Gerekte zaman tütün tüccarlarının elinde stoklar olur, ama tüccarlar bu stokları halklarımızın paraları ile eritme yollarını her zaman bulurlar. Bundan sonra tüttürlerin kaliteinin, randimanlarının, taban ve tavan fiyatlarının tesbit edilmesi dertleri gelir. Randiman tesbitlerini gezin ekperler yaparlar. Fakat ekperlerin tütünleri değerlendirmeleri birbirini tutmaz. Birinin 40 randiman (bir balyadaki tütünün % 60'ı işe yaramaz demek) dedigine diğer 80 randiman diyebilir. Tekel ekperleri daima özel sektör ekperlerinden az randiman gösterirler. Ekicilerin Tekel ekperlerine güveni yoktur. Onların tüccarlarla işbirliği yaptıklarına inanmaktadır.

Bu konuya ilişkin olarak Aliaga'daki Tütün Ekicileri Derneği Başkanı Mehmet Uçar, randiman ve randimanı ödenecek paraların evvelde tesbit edilmesinin gerektiğini ve yeminli ekper istediklerini söylemektedir.

Öte yandan Tekel, tütün havasının bir takım mekanik bölgelere ayrılmak ve bu ayırmalar ayrı bölgelerdeki ekiciler arasında husumet yaratmaktadır.

Bugün tütün piyasasında iki alici vardır: Tekel ve ihracatçı tüccarlar. Ihracatçı tüccarların sayısı 100'e yaklaşmaktadır. Bunların meshurları arasında İzmir Ticaret Ltd. Şirketi, Türktaş Firması, Türkiye Tütünleri Firması, Abdi Suat Akev Firması, İncitars Firması, Yemençiler Firması, Felemenk Türk Tütün Firması, Etibissement Tabacous Firması, Socotab Firması, Tütüntex Firması, Geri Tobacco Firması, Standart Firması gibi firmalar sayılabilir. Bu ihracatçı firmalar kullandıkları paraların % 87'sini devletten alıp, korkun kârlar elde ederken, devlete hiç vergi ödememekte, vergi kaçırılmaktadırlar. Örneğin, Manisa Milletvekili Mustafa Ok'un açıkladığına göre, bir firma 1965 yılında 2.250.319 kilo tütün ihrac ettiği ve

YILDA 14 AY ÇALIŞAN TÜTÜN EKİCİLERİ —Artık sömürgeye karşı örgütleniyorlar—

«3. Tütün Tekeli Kanunu en kısa zamanda değiştirilmelidir,

«4. Piyasa a-işti geçiktirilmemeli, satıcı bedelleri ekiciye peşin ödenmeli, iskarta pikarılması yoluyla fiyat kırımı önemlidir,

«5. Demokratik bir ortamda emege sayılır, ekiciyi yararlı ya kül etmeyeen tütün ilişkilerini gerçekleştirmek için bütün tütün üreticileri eylem birliği yapmalıdır».

Görevlerimiz

Genel olarak Türkiye'deki bütün tütün ekicileri sınırlı topraklar üzerinde üretim yapmaktadır. Ama bu üreticilik doğrultur, ilkeidir, modern tütüncülük bilgisinden ve teknikinden yoksundur; kredi ve satış imkanları açısından bütün üreticiler önce tefecilere, aracılık sonra da şehirdeki tüccarlara ve ülkemizdeki iktidarın karakterine, yani emperyalizmin işbirlikçilerinin isteklerine bağlıdır. Ne tütün piyasasını söylede dengeleyen Tekel'in bankaların, ne de vurguncu tüccarların insaflı davranışları tütün ekicilerinin meselelerini çözemecektir.

Tütün meselesi diğer meselelerden soyulanamaz, genel ekonomik meselelerin içinde ele alınmak zorundadır.

Tütün ekicileri örgütlenmek, gerçek tütün ekicileri birlikleri, sendikaları, federasyonları, kooperatifleri kurmak zorundadırlar. Bu yolda aracılık, tüccarların vurgun sahibi olmaları, tütün ekicilerinin sömürülmesi kısmen önlenemeyecek, tütün ekicileri haklarını gözetme ve toplu çalışma yeteneklerini geliştirebileceklerdir. Sosyalist militanlar olarak bu örgütlerin kurulmasına mutlaka yardım etmeliyiz, kurulmuş bütün örgütlerde görev alıp, bu örgütlerdeki ekicilerin çalışma çalıstırımyız.

Bütün bunlar yeterli midir? Elbette hayır! Kurulan bütün örgütler bugün ister istemez şehirlere, şehirlerdeki emperyalizmin tütün şirketlerine, tamamen işbirlikçi iktidarın çizgisinde hareket eden Tekel'e, kredi, piyasa düzenbazlıklarına tabi olmak zorundadır.

Sosyalist militanlar olarak tütün ekicilerine tütün ekicilerinin örgüt kurmalarının çok gereklili ama yetersiz olduğunu; örgüt kurmalarına rağmen aracılık, şehirdeki emperyalizmin tütün şirketlerine, işbirlikçi iktidarlarla vurguncu eillerde bırakılmayacak olan DEMOKRATİK HALK İKTİDARI'nı kurmak olduğunu, ancak bu ancak bu yolda kurulacakları anlatmak zorundayız.

Sosyalist Militanlar!

Ekicileri, aracılık, tefeciliye, emperyalizmin tütün şirketlerine ve Tekel'e karşı açıkları mücadelede yalnız bırakmayalım. Bu amaca kahve sohbetleri, gösteri, miting, ofis, broşür... her yolu deneyelim.
Tütün ekicilerine birlik, kooperatif, sendika, federasyon kurmanın, örgütlenmenin faydalalarını anlatalım, bütün kurulmuş örgütlerde görev alalım.
Tütün ekicilerine bugünkü mücadelelerinin çok gereklili ama yetersiz olduğunu, bütün çabalarına rağmen bu iktidar ile meselenin çözülemeyeceğini, kurtuluşun anacak işçi-köylü kitlelerinin beraber mücadele ederek kuracakları DEMOKRATİK HALK İKTİDARINA anlatalım.

PAPAZ GAPON

—İşçiyi kırdıran şefaatçı—

GENÇ ARKADAŞLAR, YOLDAŞLAR!

Bugün, hakkı olarak Rus Devrimi'nin başlangıcı sayılan «Kanlı Pazarcı»n 12. yıldönümü...

Papaz Gapon'un öncülüğünde binlerce işçi, yalnız Sosyal Demokratlar değil, cara bağlı halk da, cara dileklerini bildirmek için, kentin bütün kesimlerinden başkentin merkezine, Kış Sarayı'nın önündeki alana aktı. İşçiler ikonları taşıyordu. Önderleri Gapon cara bir mektupla kişisel güvenliğinin sağlandığını bildirip, halka gözükmekini diledi.

Birlikler çağrıldı. Atlılar ve Kazaklar kılıçlarını çekerek kalabahğa saldırıldılar. Silahsız işçiler dizleri üstüne çöktüler, cara gitmeye bırakmaları için Kazaklara yalvardılar. Polis raporlarına göre o gün binden çoğu öldürüldü, iki binden çoğu da yaralandı. İşçilerin kırınlıkları anlatılır gibi değildi.

İste kaba hatlarıyla 22 (9) Ocak 1905'de, «Kanlı Pazarcı»da olanlar... Bu olayın önemini daha açık seçik anlayabilmeniz için işçilerin isteklerinden birkaç bölümünü aktaracağım. İstekler aşağıdaki sözcüklerle baslar:

«Biz, St. Petersburg'da oturan işçiler, sana geldik. Bizler talihsiz, aşağılanılmış köleleriz. Despotluk, tiranlık altında eziliyoruz. En sonunda sabırmız taşırımda işi bırakıktı, hic degilse yaşamamız için gerekli olan verilsin diye patronlara yarvardık. Ama isteklerimiz geri çevrildi. İşverenlere göre hersey yasalara aykırıdır. Biz buradakilerin, binlercimizin, bütün Rus halkı gibi hiçbir insan hakkı yok. Senin memurlarının davranışları yüzünden köle olduk.»

Aşağıdaki talepleri sıralanıyordu: Genel af, temel özgürlükler, toprağın halka kerteli olarak dönüştürülmesi, genel ve eşit oy temeline dayanan bir kurucu meclisin toplanması... Ve aşağıdaki sözcüklerle bitiyordu:

«Efendimiz, haikine yardımından kaçınma. Senle halkını ayıran duvari yık. İsteklerimizin kabul edileceğine söz ver. Bununla Rusya'yi mutlu kilacaksın; olmaz dersen, iste burada olmeye hazırlız. İki yol var, ya özgürlük ve mutluluk yada mezar.»

Bir ortodoks papazın öncülük ettiği bu eğitilmemiş, okumamış işçilerin isteklerini sindirdi okumak üstümüzde değişik bir izlenim yaratıyor. İnsan elinde olmaksızın bu katıksız isteklerini kendilerini toplumcu sanan, ama gerçekte burjuva yalancılar olan sosyal-pasifistlerin bugünlere öne sürüdüğü yatsırtıcı çözümlerle karşılaşılıyor. Devrim öncesi Rusya'nın uyamamış işçileri çarın hâkim sınıfın başında olduğunu biliyorlardı; yani, elleriindeki ayrımcılık, kâr ve tekelleri her türlü kaba güç aracılıyla korumaya hazır olan burjuvaların bağlandıği binlerce bağlı büyük toprak sahipleri sınıfı... Bugünün sosyal-pasifistleri, «yüksek tabii» görünen bu baylar, emperyalist, soyguncu bir savası sürdürerek burjuva hükümetlerinden «demokratik» bir barış ummanın tümüyle aptalık olduğunu anlamıyorlar; tipki uysal isteklerin kana susamış cara, reformları bağıtlabileceğini sanmanın aptalca olması gibi...

Gene de aralarında büyük ayrımlıklar vardır. Devrim öncesi Rusya'nın okumamış işçileri siyasal bilincle yeni ulaşan dürüst kişiler

22 OCAK, 1905 DEVİRİMİN BAŞLANGICI OLAN KANLI PAZAR'IN 65. YILDÖNÜMÜDÜR. 1905, BÜYÜK USTANIN DEDİĞİ GİBİ, 1917'NİN PROVASI OLMUŞTUR. 1905 OLMASAYDI, 1917 OLAMAZDI. 1905 DEVİRİMİ İLE DEVİRİMÇİ MÜCADELE KİTLE BOYUTU KAZANDI. İŞÇİLER, KÖYLÜLER, ASKERLER, ÇEŞİTLİ KÜCÜK BURJUVA TABAKALARI ARASINDA SOMUT BAGLAR İLK DEFA BÖYLESİNE YAYGINLIKTA KURULDU, KİTLESEL EYLEMLER İÇİNDE ÇARLIK DESPOTİZMİNE KARŞI CEPHE OLUS-

TURULDU. BURJUVA DEMOKRATİK MASINDA DA İŞÇİ-KÖYLÜ YIGINI DÜNYA DEVİRİMÇİ PRATİĞİ 1905'DEN HAREKETLERİ, İŞÇİ KÖYLÜ İTTİFAK KONULARINDA 1905'DEN ÖRNEK AYARLDIR. V.I. LENİN AŞAĞIDAKİ KOYALIST GENÇLERE, 1917 MART DEVÖNCE VERMİŞTİ.

Lenin, 1905 Kanlı Pazarcı'ni anlatır

olduklarını eylemleriyle kanıtladıkları halde, bugünün sosyal-pasifistleri, geniş anlamda, uyuşuk eğitilerle halkın devrimci kavgadan ayırmaya çalışan ikiyüzlülerdir.

İşte büyük halkın kitlelerinin bu uyanışı ve siyasal bilincle devrimci mücadeleye yönelik 22 Ocak'ın tarihsel önemini belirtir.

Sonradan Rus liberalerinin önderi olan, dışardaki bir illegalin yayımcısı Bay Peter Struve, «Kanlı Pazarcıdan iki gün önce «Rusya'da devrimci bir halk yok» diyor. Cahil köylüler ülkesinden devrimci bir halkın doğabileceğii fikri burjuva reformistlerinin bu «yüksek tabii», kibirli ve son derece aplat önderine bütünüyle saçma gözüküyor. O günlerin reformcuları -bugün küler gibi- gerçek devrimin olamayacağına derinden inanmışlardır.

22 Ocak 1905'den önceki devrimci parti, bir avuç kişiden oluşuyordu. Reformistler bizi bugünkü gibi, bir «hizip» (sect) olarak nitelenmişti. Devrimci yüzlerce örgütleyici, yöresel örgütlerin binlerce üyesi, bir aydan daha sık çikamayan ve çokunlukla dışarda basılıp büyük zorluklarla Rusya içine kaçırılan altı devrimci gazete; özellikle 22 Ocak'tan önce Rusya'da devrimci partilerin ve devrimci sosyal demokrasının durumu buydu. Bu durum dar görüşlü, küstah reformuların biçimsel yargılara, Rusya'da daha devrimci bir halkın bulunmadığı savına yol açtı.

Buna rağmen görünüm birkaç ayda bütünüyle degisti. Bir kaç yüz devrimci sosyal demokratı sayısı «birden» binlere çıktı, binler iki, üç milyon proletterin önderi oldu. Proletaryanın kavgası güçlü bir mayayı oluşturdu, yüz milyon gücündeki köylü yığınları arasında devrimci hareketleri doğurdu. Köylü hareketi ve orduya yaptığı yankılar ordunun bölgeleri arasındaki silahlı çatışmalara yol açtı. Bulularla 130 milyon nüfuslu koca bir ülke devrime yöneldi; böylece uyukadı Rusya, devrimci proletarya ve halkın Rusya'sına dönüştü.

Bu dönüşümün incelemek, nedenlerini, yönemelerini, yollarını anlamak gereklidir.

Bu dönüşümün oluşturduğu temel araç kütü grevi idi. Rus devriminin kendine özgü çehresi, sosyal içeriği bir burjuva demokratik devrimi olduğu halde, mücadele yöntemleri açısından bir proletarya devrimi olmasındı. Kendi güçleriyle ulaşabildiği ve ulaşmak için doğrudanceği amac demokratik bir cumhuriyetti. Bunu elde edene degen de burjuva demokratik devrimi idi; sekiz saatlik iş günü, kişizadelerin devsi topraklarına elkonulması... Bu ölçütlerin aşağı yukarı tüm 1792-93 Fransız burjuva devriminde elde edilmişti.

Rus devrimi aynı zamanda bir proletarya devrimi idi. Yalnız öncü güç, hareketin öncüsü olma anlamında değil; uyanan kitlelerin kullandığı temel araçların, özellikle proletер mücadele araçları adını verirsek, grev olması ve dalga gibi yükselen kararlı olaylarda en karakteristik fenomenin grevler olması anlamında da bir proletarya devrimi idi.

Sonuncu olmadığı açık olan Rus devrimi, siyasal kütü grevinin olaganüstü rol oynadığı ilk büyük devrimdi. Rus devrimindeki olayların temeli ve siyasal biçimdeki değişimler üstüne grev istatistikleri aracılığıyla bir araştırma yapılmadıkça, bunların anlaşılmayacağı söylenebilir.

Bir konferansta istatistiklerin kuru geldiğini, dinleyiciyi uzaklaştırdığını biliyorum. Yine de, bütün bir hareketin nesnel kuruholusunu değerlendirebilmek için bazı sayıları vermekten kaçınamayacağım. Rusya'da devrim öncesinde grevler yıl başına ortalama 43.000 kişi içeriyeordu. Sonuç olarak devrim öncesi on yıllık devrede grevlerin içeriği toplam insan sayısı 430.000'di. Ocak 1905'de, devrimin haftasında grevlerin içeriği insan sayısı 440.000'di. Bir ay içindeki grevlerde bütün on yıllık dönemden daha fazla kişi yer almıştır.

Dünyada hiçbir kapitalist ülke, Ingiltere, A.B.D., Almanya gibi en gelişmiş ülkeler bile 1905 Rusya'sındaki büyük grev hareketine tanık olmamıştır. Greve katılanların sayısı 2.800.000'e çıktı, ülkeyedeki toplam fabrika işçi sayısının iki katı. Bu, doğal olarak, Rusya'daki kentli fabrika işçilerinin daha fazla okumuş, daha güçlü yada Batı Avrupa'daki kardeşlerine oranla mücadelede daha iyi uymuş olmaları demek değildir. Bu durum gerçeğin tümüyle karşısındır.

Ama bu proletaryanın nasıl uyuyan büyük bir enerji olduğunu kesinlikle ortaya koyar. Devrimci bir dönemde -bunu abartmaksızın, Rus tarihinin en doğru versiyonu dayanarak söyleyorum- Proletaryanın doğusunun normal ve barış dönemlerine oranla, yüz kere daha fazla geliştirebileceğini gösterir.

1905'e degen insanlık proletaryanın gerçekten büyük amaçlar için doğusabileceğini ve gerçek devrimci eylem biçiminde doğmuştur de nasıl büyük çaba gücüne sahip olduğunu bilmiyordu. Rus devrim tarihi, öncünün en çok inat ve bağıllıkla doğmuş ücretli işçilerin çıktıığını gösterdi. Girişimler çoğaldıkça grevler de daha direksen oldu, yıl süresince sayıları daha sıklaştı. Kent büyütükçe proletaryanın mücadeledeki rolü de büydü.

İşçilerin çok sayıda, daha bilinci olduğu üç büyük kente, St. Petersburg, Riga ve Varşova'daki grevi işçilerin toplam işçiye oranla diğer kent ve tarımsal bölgelerden ölçülemeyecek kadar fazlaydı.

Rusya'da metal işçileri -bu büyük bir olasılıkla diğer kapitalist ülkeler için de doğrudan proletaryanın öncüsü oldu. Bu işçiler konusunda aşağıdaki aydınlatıcı olguna dikkat edelim: Bütün sanayileri bir arada ele aldığımda 100 çalışan işçiye karşılık 160 grevi işçi varken, metal sanayinde bu sayı 100'e karşı 320 idi. 1905'de bütün Rus fabrika işçilerinin grevleri sonucu işçilerinden ortalamada 10 ruble -savaş öncesi değişim orantıyla yaklaşık 26 frank- yetirdiği hesaplanmıştır. Bu duranın feda edilmesi kavga uğrunaydı. Yalnız metal işçilerini ele alırsak ücretlerdeki azalmanın üç kez daha fazla olduğunu bularuz. Çalışan sınıfın en sağlam üyeleri, kararsızlığı, uykudakileri uyararak, güçsüzleri yüreklendirerek kavga ederken onünde yürüdü.

Göze çarpan özellik, devrim sırasında siyasal grevlerle ekonomik grevlerin birbirine karıştığı eylem biçimiydi.

Eylemin büyük gücünü koruyacak tek yolu, bu iki grevin birleştiği hareket biçimini olduğu ortadaydı. Sömürulen geniş kitleler, devrimci harekete çekilmemiş olabilirlerdi, cümlü onlar sanayinin çeşitli dallarındaki ücretli işçilerin koşullarında düzelmeye sağlamalar için kapitalistleri zorladıklarını örnekleriyle

1905'i «1917'nin provası olarak nitileyen Lenin

görmemişlerdi. Bu mücadele Rus halk yılını yeni bir ruhla doldurdu. Böylece serflere dayanan, vahşi, ortodoks, sofu, başmış Rusya eski insanını oyun dışı bıraktı. Ancak bundan sonra Rus halkı gerçeketmek demokratik, gerçekten devrimci bir eğitimi elde etti.

Burjuvazi ve onun eleştirisi yanaşmayan usaklar korosu, sosyal reformistler, kitlelerin «eğitiminden» sözettiklerinde, genellikle öğretmenlik ilgili, kitleleri yıldıran, onları burjuva aldatmacalarıyla dolduran bilgiliği anlıyorlar.

Yılınların gerçek eğitimi hiçbir zaman kendi devrimci kavgalarından, politikadan ayrılmış olumsuz kılınamaz. Sömürulen sınıfı yalnızca mücadele eğitilebilir. Yalnız mücadele kendilerine güçlerinin büyüğünü gösterir, ufuklarını genişletir, yeteneklerini cogaltır, düşüncelerini artırır, amaçlarını kısıtızdır. Bunun için gericiler de 1905 kavga yılını, «çığın yılın» ortodoks Rusya'yı kesinlikle gördüğünü kabul etmelidir.

1905'deki grevlerde metal ve dokuma işçileri arasındaki ilişkiye daha yakından ele alalım. Metal işçileri en iyi ücret alan, en bilinci, en iyi eğitim görmüş proletterlerdi. Metal işçilerinin iki büyük kati olan dokuma işçileri ise en geri, Rusya'da en kötü ücret alan, köyle aile bağları kopmamış olan bir kitleydi. Bu ilişkide çok önemli bir oğu gün işgâna çökacaktır.

1905'de metal işçilerinin grevleri, yıl başında yıl sonundaki ölçüde olmamakla beraber, ekonomik grevler üstünde siyasal bir baskılılığı gösteriyordu. Diğer yanda dokuma

IK DEVRİMİNİN TAMAMLAN-
NARI ÖNCÜLÜK YAPTIKLAR.
DEN ÇOK YARARLANDI. KİLE
FAKİ, DEMOKRATİK DEVİRİM
ALINACAK ÇOK HUSUSLAR
KONFERANSI İSVİÇRE'Lİ SOS-
EVİRİMİNDEN KISA BİR SÜRE

nli

vor

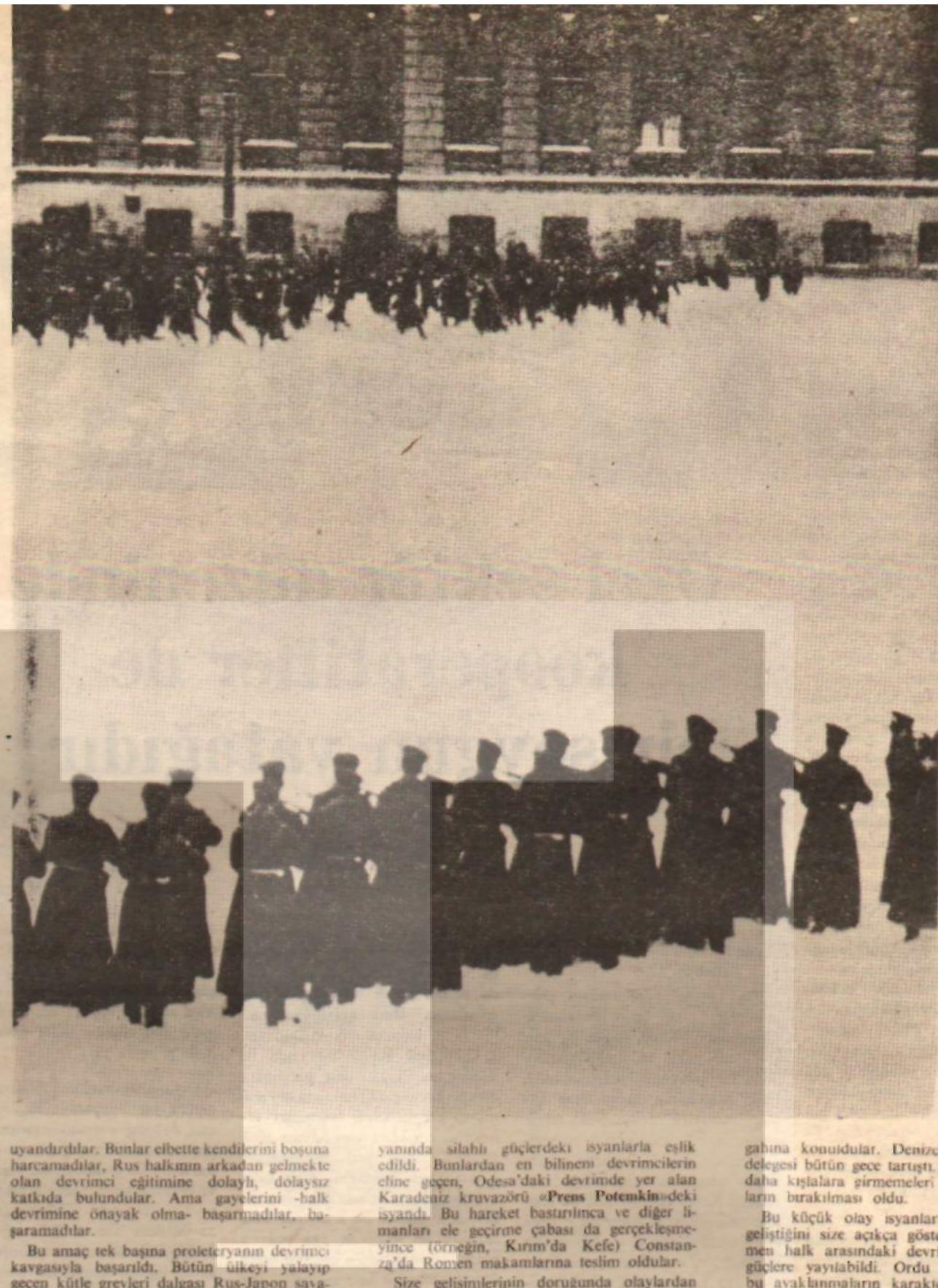
şerleri arasında ilkin ekonomik grevlerin, yıl sonunda ise siyasetin baskınığını görüyorum. Ekonomik mücadele, koşulların hemen ve doğrudan düzeltilemesi için mücadele, kitlelerin geri katlarını tek başına uyandırmaları, onlara gerçek bir eğitim verir, onları devrimci bir dönemde birkaç ay içinde bir yasal savaşçılar ordusuna dönüştürür.

Bunun olması için işçilerin öncülerini, sınıf kavgasını, reformistlerin durmadan inandırmağa çalıştırıkları gibi anlamamadırlar, proletarya, sömürulen çoğunluğun gerçek hıncısları olarak önde gitmeli ve 1905'de Rusya'da olduğu, Avrupa'da gelecek proletarya devriminde olacağı gibi, çoğunluğu kavgaya çekmelidir.

1905'te beraber bütün ülkeye ilk büyük grev dalgası geldi. O yılın baharı gibi, Rusya'da hem ekonomik, hem siyasetin ilk büyük köylü hareketinin de erken uyandığını gözliyoruz.

Rusya'da köylülerin 1861 yılında serflikten kurtuluğu, çoğunun cahil olduğu, son derece fakirlik içinde yaşadığıları, toprak sahiplerince eşitlikleri, papazlarla aldatıldıkları, büyük uzaklıklarla birbirlerinden yaşıtlanmış, ne yapacaklarını bilmeydikleri anımsanırsa bu dönemin noktasının tarihteki önemine daha iyi deger biçilebilir.

Çarizme karşı, hemen hemen yalnızca kişiselere hazırlanan ilk hareket 1825 yılında ortaya çıktı. 1881'de II. Alexander teröristlerce öldürülene deşin, hareket orta sınıf aydınlarına bırakıldı. Kendini adamannan en yüce örneklerini gösterip, kahramanca, terörist kavgayı yöntemleriyle bütün dünyayı şaşkınlığına

uyandırdılar. Bunlar elbette kendilerini boşuna harcamadılar, Rus halkın arkadan gelmeye olan devrimci eğitime dolaylı, dolayısız katkıda bulundular. Ama gayelerini -halk devrimine önyak olma- başarmadılar, başaramadılar.

Bu amaç tek başına proletarya'nın devrimci kavgasıyla başarılı oldu. Bütün ülkeyi -yalayıp geçen kütü grevleri dalgası Rus-Japon savaşının deneyleriyle birleşerek geniş köylü yığınlarını derin uykularından kaldırdı. «Grevevi» sözcüğü köylüler arasında baştan aşağı yeni bir anlam kazandı: O bir başkaldırıcı, bir devrimciyi, önceleri «öğrenci» sözcüğüyle anılanın bir deyimi ifade ediyordu. Bununla beraber «öğrenci», orta sınıfın, «okumus»tan, «yüksek kat»tan, halka yabancıydı. Oysa «grevevi» halktan; St. Petersburg'dan sürülmüş çok kere köyüne dönen, köylülerine kentlerde kapitalistlerle kışkırdılar yokeden durumu anlatıtsılar, Rus köyünde yeni bir tip ortaya çıktı: sınıf bilincine varmış genç köylü, grevcilerle ilişkili kuruyor, gazete okuyor, köylülerle kentlerdeki durum üstüne konuşuyor, onlara siyasetin anımanı açıklayıp büyük toprak sahipleri, papazlar ve hükümet memurlarına karşı mücadeleye çağrıyordu.

Köylüler durumlarını tartışmak için toplantılar, böylece mücadeleye çekilmiş oldular. Geniş kalabalıklar içinde birleşenler büyük toprak sahiplerine saldırdı, evlerini, mallarını ateşe verdi, ambarlarını yagmaya başladı, tahıl ve diğer yiyecek maddelerine el koydu. polisleri öldürdü, büyük kışkırdılar maffarının halka dönüştürülmesini istediler.

1905 baharında köylü hareketi başlangıcındaydı, uyezd'lerin* yaklaşık olarak yedide birini etkileyen çok az bir kısmına yayılmıştı.

Ama kentlerdeki proletarya'nın kütü grevleri ve ülkeyi köylü hareketinin birleşmesi çarizmin «en sert», en son destekini sarsmak için yeterli oldu. Ordudan sözdediyorum.

Ordu ve donanmada arka arkaya isyanlar çıktı. Devrim sırasında her yeni grev dalgasına ve köylü hareketine Rusya'nın her

yanında silahlı güçlerdeki isyanlarla eşlik edildi. Bunlardan en bilinen devrimcilerin eline geçen, Odesa'daki devrimde yer alan Karadeniz kruvazörü «Prens Potemkin»deki isyancı. Bu hareket bastırılmış ve diğer límanları ele geçirme çabası da gerçekleşmediince (örneğin, Kırım'da Kefe) Constantza'da Romen makamlarına teslim oldular.

Size gelişimlerin doruguonda olaylardan somut bir görüntü vermek için, Karadeniz filosu isyanından bir parçayı ayrıntılarıyla anlatmama izin verin:

Devrimci işçilerin denizcilerin toplantıları gittikçe daha sıklaştırıldı. Silahlı güçlerdeki işçilerin içi toplantılarına katılmalarına izin verilmemişti, işçiler asker toplantılarını kütte halinde ziyarete başlıdalar. Binlercesi bir araya geldi. Ortak eylem fikri canlı bir karşılık gördü. Sınıf bilincine iyice varmış olan bölgelerin çoğu temsilciler seçti.

Bu durum karşısında askeri yetkililer tedbir almağa karar verdiler. Bazı subayların toplantılarında «vatansever» söylemleri verme

deneyleti acımaca derecede başarısız kaldı. Açık tartışmaya alıksın olan denizciler, subaylarını utarlı verici bir bozguna sürüklüyorlar. Bu çabalalar başarısızlığa uğrayınca bütün toplantılar yasaklandı, 24 Kasım 1905 sabahı savaş araçlarıyla donatılmış bir bölgük asker denizci kışkırtının kapısına gönderildi.

Tugamiral Pisarevsky yüksek sesle, «kmse kışkırlardan dışarı bırakılmayacak» Emre suyuńazsa ateş aça,» dedi. Bu emir verilirken Petrov adlı bir denizci, bölüğün saralarından öne çıktı, herkesin gözü önünde tüfeğini doldurdu, Brest-Litovsk alayı yarbay Stein'i vurup öldürdü, Tugamiral Pisarevsky'yi ise yaraladı. Petrov tüfeğini yere fırlatarak, «Neden kırıdmayısunuz? Yakalayın beni,» diye bağırdı. Tutuklandı. Heryandan atılan kızın denizciler bırakılmasını istediler, onun için yeminli olduklarını açıkladılar. Heyecan coğaldı.

Ve Petrov bırakıldı. Gene de denizciler bununla yetinmedi; bütün görevli subaylar tutuklandı, silahları alındı ve bölük karar-

gahına konuldu. Denizcilerin kırk kadar delegesi bütün gece tartıştı. Verilen karar bir daha kışkırlara girmemeleri koşuluyla subayların bırakılması oldu.

Bu küçük olay isyanların coğonunun nesnelerini size açıkça gösteriyor. Buna rağmen halk arasındaki devrimci maya silahlı güçlere yayıldı. Ordu ve donanmada bu ayakkamların karakteristiği, önderlerin en teknik eğitimden geçenlerden, (örneğin, istihkamsızdan) ve orduya yeni alınmış sanayi işçilerinden çıkmayıstı. Bununla beraber geniş kiteler daha öylesine saf, edilgin davranışları, yumuşak huylu, ve dine bağlıydı. Oldukça cabul öfkeleniyorlardı, bir haksızlık, özellikle subayların son derece sert yönetimi, kötü yiyecekler v.b. başkaldırmak için atımlarına yetiyordu. Protestolarında dayanıklı deşillerdi, açık bir amaç anlayışları yoktu. Ancak silahlı kavgayı sonuna degeń sürdürerek, bütün askeri ve sivil yetkililer yenerek, hükümeti düşürerek, bütün devlete el koymakla devrimin başarısını güven alıtmaları bekleyebilirler.

Geniş denizci asker yığınlarında başkaldırın kolayca uyandırılabiliyordu. Ama bütün açık yüreklikleriyle tutuklu subayları aptalcasına bırakıltılar. Subayların verdiği sözlerin kendilerini pasifleştirmesine karşı koymadılar. Böylece subaylar son derece değerli zaman kazandılar, ek güçler aldılar, ayaklanan güçleri dağıttılar. Hareketin acımadan bastırılışını önderlerin idamı izledi.

* Uyezd: Artık kaldırılmış olan, idari bir birim.

(Çev: Asya N. — Mehmet Zaralı)

Gelecek Hafta

1905 Devrimi nin
Sağladıgı gelişim

— Esnaf Kefalet Kooperatifleri:

Türkiye Halk Bankası'nın öncülüğünde kurulan ve ortaklarına müteselsil kefalet prensibine dayanarak küçük sanat kredileri dağıtmakla görevli olan Esnaf Kefalet Kooperatifleri, bankanın bu kooperatiflere ayırdığı plasmanların arasında genişleyerek, aşağıdaki çizelgede gösterildiği üzere 136.959 ortak 365 kooperatif halinde çalışmalarını sürdürmüştür.

Cizelgede görüldüğü üzere en çok ortak sayısı İçanadolu Bölgesindeki Kooperatiflerde toplanmaktadır bunu 21 bin ortakla Ege, Marmara ve Güneydoğu Bölgeleri izlemektedir. Bu kooperatiflerde 3 yıl teftişlerde bulunmuş, genel kurul toplantılarına katılmış ve hesaplarını kontrol etmiş bir kişi olarak açıklamaya mecburuz ki, üye sayılarındaki bu artış bankanın dağıtıcağı paralarla orantılı olup Halk Bankası'nın plasmanları artırmadığı iki yıl içinde kooperatif ortaklarının % 50'sinden fazla dağılmaya mahkundur. Bu konudaki kanıtlarımız Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlatınca hazırlanan araştırma raporu da teyid etmekte olup bu raporun 3'üncü cildinin 17. sahifesiinde:

«Bu şartlar altında Esnaf Kefalet Kooperatifleri Bankanın açtığı kredilerin riski üzerinde bir kooperasyon haraketinden öteye geçmemektedir...» denilmektedir.

Ortakların her yıl kooperatiflerden aldığı krediler dolumlu durumda olduğundan, borcunu ödeyip aynı miktar kredi alacak olan ortağa bir miktar daha fazla kredi vererek kooperatif bağılayabilemek için bankanın finansmanları yıldan yıla artırılmakta ve 1963 yılında 174 milyon lira olan kefalet kooperatifleri finansmanları 1967 yılında % 208 oranında artırılarak 467 milyon liraya yükseltilemiştir. Ortak başına düşen kredi ortalamları da aynı şekilde yükseltilerek 1965 yılında ortalama 2711 lira olan krediler 1967 yılında 3.413 liraya çıkarılmıştır.

Halbuki ortakların kredilerinden kesilerek hesaplarına kaydedilen sermaye hisseleri aynı oranda yükselmekte olup ortakların ortalama kredileri 4 yıl içinde % 208 oranında arttığı halde ortakların sermaye hisseleri 1951 yıldan itibaren yanı 15 yıl içinde ancak % 100 oranında artmış bulunmaktadır. Yani ortaklar kooperatiflerin mali güçlerinin kuvvetlenmesi için çok az fedakarlığı razı olarak sadece Halk Bankası'nın verdiği plasmanları aralarında bölgümekle yetinemekte ve bu durum, planlama raporunda üstü kapalı bir şekilde ifade edildiği üzere, «Bankanın açtığı kredilerin miktarı oranında kooperasyon...» haraketine katılmaktadır.

Öte yandan kuruluş gayesi küçük esnafın kredi ihtiyaçlarını karşılamak olan Halk Bankası da, Ziraat Bankası gibi kuruluş gayesinden uzaklaşarak gittikçe ticari kredi faaliyetine kaymaktadır ve 1959 yılında 128,6 milyon liralık plasmanı;

103,6 milyon lirası mesleki kredilere, 25 milyon lirası ticari kredilere plase edildiği halde, yeni anayasamızla kooperatifçiliğin teşviki ve sosyal değer ilkeleri kabul edildikten sonra dönemde, yani 1968 yılında

Özel sektör düzeninde kooperatifler de bir soygun yatağıdır!

Hilmi ÖZGEN

ticari kredilerin oranı gittikçe artarak bir milyar liralık plasmanları:

773,3 milyon lirası mesleki kredilere
338,7 milyon lirası ticari kredilere
plase edilmiştir.

Yani 10 yıl önce toplam plasmanların % 18'i ticari plasmanlara tahsis edildiği halde, bugün % 30'u tahsis edilmekte ve banka gittikçe ticari bir hüviyete bürünmektedir. Halk Bankası'nın memlekette küçük sanayinin gelişmesini teşvik ettiği, meslek kredilerinin aracılıkdan ziyade üretici alanlarda çalışan küçük sanatkarlara dağıtıldığı iddia edildiği halde, 1962 yılında bu bankanın hesaplarını kontrolla görevli olduğumuz dönemde yaptığımız bir incelemeyle, o tarihte 73.000 üyesi olan 147 kooperatifin esnaf kredilerini şu şekilde dağıttığını tespit etmişik:

8.200 bakkala 14 milyon lira
3.066 kahveciye 5 milyon lira
3.200 manufaturacılık 6 milyon lira
1.411 berbere 2 milyon lira dağıtıldığı buna mukabil yurt ekonomisinde paratıcı bir gücü olan:
1.115 tornacuya 2 milyon lira
893 tıraşa 1,7 "
1.545 dericije 2,6 "

kredi dağıtılmıştır.

Kahvehanelerimizin yorgun vatandaşlarını dinlendirmek ve bunların siyasal eğitimiğini sağlamak bakımından önemli bir rolü olduğu kabul edilebilir, bakkala, manufaturacılık, berbere verilen bu kadar çok kredilerin sebebi anlaşılamamıştır.

Bu kooperatiflerin ortaklarına verdikleri paralardan tahsil edilemeyen miktarlara gelince; 1962 yılında 2,3 milyon lira olarak tespit ettiğimiz batak paraların da, dağıtılan kredilerin artışı oranında çoğalarak, 1966 yılında 7,2 milyon liraya yükseldiği görülmüştür. Bu araştırmayı çok iyimser bir açıdan değerlendiren Devlet Planlama Teşkilatı uzmanları

2 milyon liradan 7 milyon liraya çakan batak paraları olumlu karşılayarak

«Zararların yüzde oranlarının düşmesi, hem mutlak sayılarında bir artış olmasından ve hem de açılan kredi miktarının artmasından ileri gelmektedir...» (Sayfa 25) sonucuna varmaktadır.

Yani üstü kapalı bir ifade ile demek isterler ki, batak paralarдан dolayı kooperatif zararlarının artması her yıl kredi miktarları artılarak ortakları yeni ödeme gücü sağlanmasından ileri gelmektedir. Yoksa kredi miktarları sabit kalsa veya bir kaç yıl içinde daha da azaltılmasına gidele, bu kooperatiflerin aracılığı ile dağıtılan 250 milyon liranın en az yarısının binlerce ortak üzerinde tahsisiz hale geleceği kesin bir gerçektir.

3— Küçük Sanat Kooperatifleri

Bu kooperatifler ikinci Dünya Savaşı yıllarında yurt dışından ithal

edilen bazı hammaddelerin sanatçılar arasında dağıtılmış amacıyla kurulmuş teşekkürler olup Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılan araştırmada hala 61 kooperatifin faal durumda bulunduğu kayıtlarda görülen 108 kooperatiften hiçbir bilgi alınmadığı, 43 adedenin de gayri faal olduğu tespit edilmiştir. (Cilt 3. sayfa 32)

Diğer kooperatifler gibi bunlar da gerçek bir kooperatifçilik inancından doğmuş olmadıklarından, ihtiyaç maddelerinin dağıtılmazı bittikten sonra faaliyetlerine son vermişler ve birikmiş sermayeleriyle taşınabilir malları kapanın elinde kalmıştır. 20 yıl önce Ticaret Bakanlığı Mutfettişliğimiz sırasında bu kooperatiflerden birinin hesaplarını incelerken, 80 bin liralık sermayenin sarhoş bir müdür tarafından zimmeye geçirildiğini ve fakat Yönetim Kurulu üyelerinin bu müdürden hiçbir şikayetleri olmadığını hayretle görmüştük. Yönetim Kurulu üyelerinin

Binbir meşakkat içinde çalışan zanaatkârlar her türlü yardımından yoksundur.

hazır bulunduğu bir toplantıya görevinden istifa ederek ayrılan müdürü de çağrılmış ve zimmetine geçirdiği 80 bin lirayı nasıl ödeyeceğini sordugumuzda yine alkollü bir halde bulunan sayın müdür herbiri itibarlı birer tüccar olan Yönetim Kurulu üyelerinin yüzlerine tükürütcesine:

«Bunlar benden ne hasabı istiyorlar? Bunlar Ticaret Bakanlığındaki Genel Müdürlerle para yedirip kooperatif tahsis edilen ithal lisanslarını yahudilere satmadılar mı? Bunlar kooperatif alet ederek elekrot kaynak malzemesi karaborsası yapmadılar mı? Ne yüze benden hesap soruyorlar...» diye bağırbağır çağrılmış ve içlerinden birisi iki devre milletvekilliği yapan sayın yönetim kurulu üyeleri ağızlarını açıp bir şey söyleyememişlerdir. Sonradan öğrendigimize göre, bu küstah müdür, daha önce Lüleburgaz Tarım Kredi Kooperatifinin muhasebecisi iken 48 bin liraya zimmetine geçirmiş bu yüzden 3 yıl mahkumiyeti olduğu halde Ticaret Bakanlığı erkani ile iyi münasebetler kurarak tekrar Madeni Eşya imalatçıları kooperatif müdürlüğe tayinini yapmıştır. Bu becerikli zat şimdiden kimdir hangi yüksek makamda ve hem de müteber bir genel müdür olarak itamstellalığı yapmaktadır... Servetinin miktarı 1 milyon lirayı aşına göre, artık sırtının yere gelmeyeceğini muhakkak...

İşte küçük sanat kooperatiflerinin bugünkü acı durumları da bu şekilde olup, ekonomik alanda hiçbir fonksiyonları kalmayan bu kuruluşlar gerici propagandaların faaliyet merkezi olarak küçük esnaf ve zanaatkârları bazen öğretmenlerin aleyhine, bazen öğrenci teşekkürlerin aleyhine kıskırtırmakta ve Taksim Meydanı'ndaki Kanlı Pazar olayıyla Konya ve Kayseri ayaklanmasıyla elebaşları olabilmektedirler. Nasıl ki, itihatçular istemedikleri kimseleri hamallar kahyasının eline teslim ederek canlarına kıydırmış iseler, küçük esnaf kooperatiflerinin de gerici hareketlerin icra organı olarak el altında bulundurulmalarının etürlü çeşitli faydalari bulunduğu kesin bir gerçektir.

IDEALİZM: «Ahlaki idealizmle felsefi idealizm birbiriley karıştırılmamak gereklidir.» Ahlaki idealizm, ülküli olmak gibi bir anlama gelmektedir. Halbuki «felsefi idealizm, temelde dünyamın ruh yoluya açıklanması bulunan bir öğretidir.»

Felsefi anlamda idealizm, varlığı düşünceye indirgeyen, son tahliide ruh, düşünceye dayanan maddeyi zihnimizde yansıtıcı için var kabul etmeye yönelik öğretülerin genel adıdır.

MATERIALİZM: Günlük dilde materialist, kendini maddi zevklere adamış insan anlamında kullanılmaktadır. İçinde madde kelimesi bulunan felsefi materializm kelimesinin anlamı ise egemen sınıflarla kasıtlı olarak yukarıda anlama yaklaştırılmış istenmiştir. Oysa ki materialistler ülkü sahibiiler ve bu ülkülerinin zaferi için savaşırlar. Günümüzde proletaryanın ideolojisini benimseyenler, birer materialist olan marksistlerdir.

Materyalizm, bilimin temelini maddeye dayanır ve incelediği bütün konularda esas varlık olarak maddeyi kabul eden öğretülerin genel adıdır.

Materyalizm bilime dayanır ve evrenin bilim yoluyla açıklanmasından başka bir şey değildir.

Materyalizm, felsefi idealizmin tam tersidir. Örneğin «düşünüyorum o halde varım» sözü idealistçe bir sözdür. «Varım ki düşünüyorum»

sözü materialist bir sözdür. Çünkü temel varlık birinde düşünce diğerinde ise maddedir.

FENOMEN: (Fr. Phenomen) Bir deney veya gözleme konu olabilen her şeydir. Bu şey herhangi bir nesne veya bir görünüm olabildiği gibi herhangi bir olay da olabilir. Örneğin bir tavşun gelişim ve gelişimlerini incelerken fenomenimiz bir tavuktur. Tahtı materyalist açıdan incelerken fenomenimiz toplundur. Ancak sunu da ekleyelim ki tarihin idealist açıdan incelenmesi halinde de fenomen yine toplundur. Fakat toplum fenomenini incelenme açısından farklıdır.

«İnsanın çevresindeki alem bir fenomenler topluluğudur ve bütün fenomenler evrensel bir bağılılık içinde birbirlerini karşılaştılarak belirlenmektedirler.»

DEVRİMÇİNİN SOZLUGU

CİZELGE

Bölgeler	Ortak sayılar	Piyasman miktarı TL.	% oranı
Marmara	21.512	84.337.291	18,04
Ege	21.046	63.928.270	13,68
Antalya	5.845	18.185.599	3,89
Çukurova	9.966	36.548.449	7,82
Batı Karadeniz	5.697	20.514.538	4,39
Doğu Karadeniz	10.244	38.127.588	8,16
İç Anadolu	41.126	137.329.467	9,38
Doğu ve Güneydoğu	21.573	68.434.081	14,46
Toplam ...	136.959	467.404.273	100,-

Bakkal, manifaturacı, kasap gibi aracılık ise kooperatiflerde aslan payını alırlar.

4— Diğer Çeşitli Kooperatifler:

Bunlar uğraşı konuları bakımından tüketim, yardımlaşma ve konut kooperatifleri olup kuruluşu, kayıtına göre çeşitli illerimizde 326 tüketim, 41 yardımlaşma kooperatifinin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Devlet Planlama Teşkilatınca yapılan anket sorularına yalnız 66 kooperatiften cevap alınmış, 25 kooperatifin gayrifaal olduğu ve 121 kooperatifin de anketlere cevap vermedikleri görülmüştür. Cevap alınan 6 ilimizdeki 41 kooperatifin verdiği bilgilere göre 1966 yılında bunların ortak sayılarının 38.855 olduğu, ödenmiş sermayelerinin 11 milyon liraya ulaşmış anlaşılmakta ise de, bunların çoğu devlet daireleriyle kamu işletmelerinin bünyeleri içinde kurulan memur yardımlaşma sandıkları mahiyetinde olduğundan, normal kooperatifçilik faaliyeti olarak kabul etmemize imkan yoktur. Her ay mağazalarından kesilen ortaklık paylarına kamu işletmelerinin yıllık bütçelerinden de yardımlar yapılarak desteklenen bu kooperatifler menşuplarına bazı tüketim maddeleri sağlamak ve hastalık, malullük ve emeklilik hallerinde yardımlar yapmak amaçlarıyla kurulmuşlardır.

Yönetici kadronun tutumu

Her kuruluş gibi, kooperatifler de, yönetici kişilerin samimiyeti ve dürüstlüğü oranında amaçlarını yürütmüşdür. Cevap alınan 6 ilimizdeki 41 kooperatifin verdiği bilgilere göre 1966 yılında bunların ortak sayılarının 38.855 olduğu, ödenmiş sermayelerinin 11 milyon liraya ulaşmış anlaşılmakta ise de, bunların çoğu devlet daireleriyle kamu işletmelerinin bünyeleri içinde kurulan memur yardımlaşma sandıkları mahiyetinde olduğundan, normal kooperatifçilik faaliyeti olarak kabul etmemize imkan yoktur. Her ay mağazalarından kesilen ortaklık paylarına kamu işletmelerinin yıllık bütçelerinden de yardımlar yapılarak desteklenen bu kooperatifler menşuplarına bazı tüketim maddeleri sağlamak ve hastalık, malullük ve emeklilik hallerinde yardımlar yapmak amaçlarıyla kurulmuşlardır.

Bunların ekserisi ortaklarına yıl sonlarında kâr hisseleri dağıtmamakta olup ortaklık paylarına eklenen bu kârlarla mali durumları yıldan yıla güçlenen bu kooperatifler resmi daire havası içinde nisbeten dürüst, kontrollü, faydalı çalışan kuruluşlardır. Konut kooperatifleri ise,

1— 1942 yılında İzmir Tarım Genel Müdürü hakkına yaptığı son soruşturma sonunda kendisi işten uzaklaştırılmış ve mahkemeye verilmiştir.

2— Bu soruşturmalar arasında Tarsus Büyüklüğünde çatışan Genel Müdür Yardımcılarından biri intihar etmiştir.

3— Daha sonra yıllarda Giresun Fundik Tarım Satış Kooperatifleri Büyüklüğünü arada 3 genel müdürlü iş Ticaret Müdürleri hakkında soruşturmalar yapılmış; ve bunların suçları sabıtlı olarak mahkemeye verilmiştir.

4— Aynı yıllarda Gaziantep Fıstık Tarım Satış Kooperatifleri Genel Müdürü ve Muhasebe Müdürü hakkında soruşturmalar yapılarak işlerinden uzaklaştırılmış ve mahkemeye verilmiştir.

5— 27 Mayıs devriminden sonra Giresun Fundik Kooperatifleri Birliğinin Genel Müdürü hakkında soruşturma açılmış ve görevine 500 lira avans olarak başlayan şayin genel müdürlünün birkaç sene içinde edindiği milyonluk servetin hesabı sorularak (Doğru beşyanda bulunmadığından) mahkemeye verilmiştir.

6— İstanbul Yağ meyve ve sebzeleri S.K. Birliği Genel müdürlerinden ikisi hakkında soruşturma yapılmış ve bu Birliği 5 yıl içinde 3,5 milyon lira zarara sokan bu genel müdürlerin görevlerine son verilerek mahkemeye verilmiştir.

Müfettiş olarak Giresun'da soruşturmalardan birini yürüttüğümüz sırasında daha önce zimmet suçundan mahkum olarak cezaevinde yatmaktadır olan Ticaret Odası Sekreteri'ni tanık olarak polis nezareti içinde yarımıza çağrıtmış ve bazı konularda bilgilerine baş vurmıştık. Aramızda geçen konuşmayı o günlerde ait not defterlerimden aynen aktarmayı faydalı görmekteyim:

← ... bey, verdığınız bilgiler konumuzu aydınlattı. Teşekkür ederim. Fakat size birsey daha sormak istiyorum. Zimmetinize geçirildiğiniz anlaşılan 50 bin liralık Ticaret Odası paralarının suiistimalinden dolayı size verilen 3,5 yıllık mahkumiyetten bir şikayetiniz var mı?

← Tabii Müfettiş Bey, elbette var...

← Ne gibi?

← Ben Ticaret Odası'nda toplanan paraların kümelerden alındığını ve yılda 50-60 lira adas ödelen karaborsa ticcarların ne namusuzluklar yaptığından sözden iyi biliyorum.

← Bunların sizin mahkumiyetinizle ne ilgisi var?

← Tabii var... onlar fakir köylülerden satın aldığından fındıkların dağalarından, forelerinden galata milyoner olurlarken, Almanya'ya ihraç edilen fındıklarda Pizani Firması ile anlaşarak türlü döviz dolapları çevirdiğinde benim 50 bin lira um 3,5 yıl hapse kalmamı derdi mu?

Kooperatifçilik, bir inanç, bir ilk, bir nüfus suistimaline rastlamış ve her teşrif ettiğimiz Birlik bünyesinde dalavereci ve çkarıcı yöneticiler hakkında soruşturmalar yapmaya mecbur kalmıştır. Bir kaç örnek vermek için artık zaman aşımına uğrayan bazı olayları isimsiz olarak açıklamak istemektedir.

ANT'in atılımı üzerine

Büyük bir takdir ve sevinçle karşıladığım son sayının olumlulığı, bana aşağıdaki isteklerimi yazma gereğini duyurdu.

Devrimein özü, çok eksiksizdir. Duyulan bir ağrı kapıyor, ama bir kitap halinde okumasının çok gerekliliğine maniyorum. Bir an önce böyle bir özüğün yayınlarımız arasında yer almaması rica edeceğim.

Devrimein teorinin içinden sanatta devrimci kavgası adı yazının bazı bölümleri öylesine küçük harflerle yazılmıştı ki, okumak zorluk çekiliyor. İmkan dahilinde daha iyi yazılmasını rica ederim.

Çevremizde insanlara devrimci ideoloji öğretmek için yapılacak konuşmalara örnekler veren bu kitabın basılması veya derginizde bu tür yazıların okuması yararlı olur. Partide çalışma imkanları olmayan sampa-

tizanıların bu ideo lojisi yaymada yararlı olmalarını sağlaması bakımından önemli olabilir bu kitap.

AYŞE GÜN

Var olmak veya yok olmak

Devrimein Türkler, emperyalizmin yeri işbirlikçileri tarafından yillardan beri türlü işkencelerle yıldırmak istenmiştir. Şimdi de Ortanın solu sloganlarıyla halkı aldatanlar, aslında emperyalizmden yana oldukları açıkça ortaya koymak ihanet koalisyonunu kendi kendilerine açıklamışlardır. Ama şunu çok iyi bilmeliyler ki, İnu'nun 24 Saat Hareketi tehdidiyle devrimci hareket, yavaşlamak değil, hızımız daha da artırır. Bir Vedat Demircioğlu vardı, kahpece vuruldu, binlerce Vedat doğdu. Sonra Mahmet Cantekinler, Ali Turgut Aytaçlar, Taylan Özgürler... Bugüne kadar tam on şehit... Ama durdu mu devrimci hareket? Hayır. Büyüyör, bir çığ gibi. Kahpece teker teker arkadan vurmak değil, erkekçikin ortaya. Hele bir deneyin 24 Saat Hareketi'm. Korkuyoruz ölümden...

ORHAN KIRBAŞ
(Avusturyada İşçi)

Türkiye'de milli burjuvazi var mı?

Türkiye'de milli burjuvazi yok. Milli burjuvazı olabilmek için bu sınıfın elinde yeteri kadar sermaye olması lazım. Elde bir sermaye olmamca, ne yapacak? Büyük sermayenin kölesi olacak. Komprador kapitalizm dediğimiz, emperyalizmin yerli uşaklarının sürdürdüğü iktisadi sistemin ve onu uygulayan siyasi partilerin sınıfında ister istemiciler olacaktır. Yani bu tutucu düzeni savunmak mecburiyetindedirler. Bu sınıf nasıl olur da, iktisadi çatıları olan sınıfı karşı gelir? Hal böyle iken milli burjuvaza den balasetmek, havanda su doğmeşe benzer. Türkiye'de bir burjuva sınıfı vardır. Fakat milli burjuvaza değildir, olsa olsa yerli burjuvazıdır.

DURDU ZİBA
(Gökşen eski TIP İlçe Başkanı)

Sosyalist geçinenlere

Biz kol emekçilerinin güveni sağladığımız TIP: maalesef yaşamınız gibi soyusuzladığınız, kiminiz iplerlik payesile teoriyi inkar ettiniz, kiminiz yalan söylediiniz, örgütü yoktinyiz. Kiminiz milli demokratik devrim stratejisini dediniz, burjuvaya yapışınız

Eğer davrandığınız samimi iseniz aynı çatı altında birleşir, gerçek kahramanlığınız emekçilerin saflarında mücadele vererek gösterirsiniz. Süslü kelimelerle ve faktürlik edebiyati yapmakla eylem olmaz.

Burjuva çocuğu olmadığımdan ve artık sefalet, cehalet ve kula kulluktan kurtulmak istediğimiz için gerçek kurtuluş yolunun izgatlarıyız. Türkiye, burjuva demokratik devrimini çöktür yapmıştır. Türkiye için tek gerekli devrim, sosyalist bir devrimdir.

Tüm gerçek devrimci kardeşlerimiz, çağımızın sadece TIP'e buruşmeye davet ediyoruz.

ALİ KEPEZ
(Erzincan TIP İl Sekreteri)

FİLİPIN DEMOKRASISİNİN ESİRİ FİLİPINLİLER
— Silahlı ve legal mücadele gelişiyor —

Güneydoğu Asya halkları'nın devrimci kavgası

Güneydoğu Asya'daki devrimci mücadelelerin tarihte çok eski kökleri vardır. Bunlar geçen yüzyılda sömürgecilige karşı patlak veren, toplumun eski yapısının özlemi içinde muhafazakar ayaklanmalardır. Hemen hepsi birbirinde kopuktu, zaman birliği sağlanamamıştı, düşmanın özellikleri bilinmiyordu. Bu dönemi milliyetçilik ideolojisinin yayılması izledi. 1917 devrimiyle ise

Asya'daki antiemperyalist mücadeleler yepeni boyutlar kazandı.

Asya'da bugünkü konum ise, II. Dünya savaşından sonra belirlendi. Japon emperyalizmi Kore'de, Çin'de, Hindistan'da, Filipinler'de milli kurtuluşu bilinci kamçıladı. Bütün bu bölgede Japon emperyalizmine katılan kitlelerin yürütüldüğü savaş, öteki emperyalist devletlere ve içlerindeki emperyalizme

İngiliz sömürgeciligi 1960'da Nijerya'ya siyasal bağımsızlık bıraktı. Ülke bir federasyondu, din, dil, örf-adet farklı olan 250 kabileden oluşuyordu. Coğulluk ise müslüman olan Hissa kabilesi ile Hristiyan Ibolardan oluşuyordu. Ingiliz emperyalizmi çekirdeğinden ardından bölgede tohumlarını ekmişti. Ülke sürekli katliama sahne oluyordu. 1967 Mayısında Albay Ojukwu, Biafra'nın bağımsızlığını ilan ettiğinde ise, arkasında Fransa petrol şirketleri vardı.

İlk olayda finans kapital Biafra'nın ayrılmayı isteyip üstü ortülü destekledi, ama iki tarafta da silah veriyordu... ve Nijerya'nın ağır bastığı görülmeye Nijerya kesin desetik gördü. Biafra üzerinde kumar oynandı, göle yurulan maya tutmayanca da Biafralılar kitle halinde harcandılar. Diğer yandan yeni sömürgeciligin Afrika'da yavmak istediği Balkanlaşma tehdidine karşı, genel Afrika devletleri, Sovyetler Birliği, Nijerya'yı desteklediler. Çünkü Nijerya'da oynaman oyunla, kabileciliği kısırtma, yeni sömürgecilik tarafından bütün Afrikaya yayılmak istenmektedir, her türlü dil, din, örf ve adet farklılığı kısırtılmaktadır.

Savaşta General Ojukwu altında 5,5 milyon aç insan bırakarak «ağırlığı üç tonlu varan bavulları ve de mercedes marka otomobil» ile kaçmaktadır. Diğer taraftan finans kapital, bütün maskaralığı, içrençliği ile açılığa mahkum ettiği Biafra'lilar için Avrupa ve Amerika'da dilencisi verilenler kabilinden yardım kampanyaları yapmaktadır. Avrupa'nın en büyük kapital sahiplerinden Vatikan'ın papası 6. Paul (bütün petrol şirketlerinde, silah şirketlerinde hissesi vardır) Cenevre'de Kızılhaç teşkilatını, çeşitli yardım derneklerini umuluyorlarca aç Biafra'ya yardım çağrımaktadır.

Geçen yazımızda Afrika meselesi üzerine yazıldığımız incelememizde finans kapitalın Afrika'nın zengin hamaddelerine kaynaklarına çöreklenmesini, batıdaki korkunç sanayi gelişiminin az gelişmiş dünya halklarının kaynakları ile sağlandığını belirtmiş étik.

Nijerya'da iki dev Ingiliz şirketinin 850 milyon dolarlık yatırımı var, günlük gelirleri 1 milyon dolar dolaylarında (Yabancı değil: Shell, B.P.). Fransızlar da

bütüneşen düzene karşı dönüştü. Proletarya örgütünün öncülüğünde kitlelerle yürütülen Halk Savaşı Çin'de, Kore'de, Vietnam'da zafere ulaştı.

Emperyalizmin yeni taktiği ise devrimcilerin zaferi ulaşığı ülkeleri bölmek, kukla rejimlerle varlığını sürdürmek, diğer bağımsızlık mücadeleleri veren ülkeleri de sahte bir siyaset bağımsızlık yaftası altında kendi yetiştiirdiği kadrolara teslim etmek, şovenist, dinci, bölücü eğilimleri desteklemek oldu.

Diger bir gelişim ise çekilen geleneksel Avrupa sömürgeciliginin yerini, Amerikan yeni sömürgeciliginin alması idi.

Amerikan emperyalizminin Güneydoğu Asya'ya direkt girişile yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemde Güneydoğu gerçek bir devrimci söylemeye önemlidir.

A.B.D. askeri, ekonomik, siyasal kurumlarıyla bu ülkelerde etkenliğini kurar, devrimci hareketlere savaş açar, ileri yönetimlere karşı gericiliği örgütler, yeni bağımsızlığını kazanmış ülkeleri ekonomik hegemonyasına

alır. Ama gene aynı dönemde silahlı mücadele bütün Güney Doğu Asya'ya yayılır. Vietnam'da ABD her gün biraz daha batarken, gerilla hareketleri Laos'a, Thailand'a, Birmania'ya, Malaya'ya, Kamboçya'ya, Filipinler'e sıçrar.

□ **FİLİPINLER:** Japon emperyalizmine karşı Huk hareketini örgütleyen proletarya örgütü, demokratik ittifakı oluşturma ve anti-emperyalist hareketi yeni sömürgeciligi ve ülke içinde toprak ağalığına dönüştürmeye çalışır. Fakat sekil demokrasi kılıf altında demokratik ittifaka karşı terör yürütüldü.

1950'de proletarya örgütü kitle halinde silahlı mücadeleye giristi, demokratik devrim içi sınıfı önderliği altında tamamlanmıştır ve yeni demokratik yönetim için çağrıda bulundu. Yoğun silahlı mücadele ABD emperyalistlerin uyanmasına, Filipinlere askeri, ekonomik yardım musluklarını açmasına yolaçtı. Silahlı kuvvetler Amerikan gündemine geçti, CIA ile bağlı kuruldu ve reformcu görüşlü Nolisionalist Partisi başa geçirildi. 1950-56 yılları arasında emperyalist karşı devrim etkisiyle Huk silahlı mücadele yenilgiye uğradı, milli kurtuluş hareketi gerileme kaydetti. Kitleler aylanmada karşı-devrimin kullandığı en etken silahlardan biri de Filipin Demokrasisi idi.

Diger yanda, ABD askeri birlikleri, Kore ve Vietnam'dakının tersine milli kurtuluş güçleriyle dölaşmamış, gerici hükümet birliklerin kulanma taktığını uyguladı. Parti ise salt kendisi kadrolarını mücadelede sürmüştür, emperyalizme karşı birleşik bir cephe kuramamış, kitleleri mücadelede sokamamıştı. Böylece bütün bir örgüt darmadagnı oldu, militant önderlerin hepsi yok edildi. Fakat 1956'dan sonra yeniden örgütlenme gerçekleşti, silahlı ve legal mücadele beraber yürütülmeye başlandı.

Endonezya'nın sömürgecilikten kurtuluşuna burjuva milliyetçileri önderlik etmiştir. Ulkede 1965'e dekin Sukarno yönetimi geniş cephe politikası yürüttü. Bu uzun dönemde proletarya örgütü, Asya'nın ikinci en büyük ülkeyi partisi olduğu halde, yaygın militan örgütlenmeyi eksik tuttu, kitlelerle bağıntı yerince kuramadı.

Zufar kurtuluş cephesi'nin marksist - leninist gerillacılari

Arap Yarımadası'nın güneyinde «Zufar» adlı küçük bir ülkede, dört yıldır sessiz bir devrim gerçekleşmektedir. Zufar'daki Kurtuluş Hareketi, ülkenin ilk sosyo-ekonomik yapısını, batı milliyetçiliği ve kabileler arası anlaşmazlıklarını aşarak, marksist-leninist görüşler etrafında gelişmektedir.

ANT'nın 147. sayısında geniş bilgi verilen Zufar, Sudi Arabistan'ın güneyinde yer almaktadır, petrol bakımından fazlidır. Uzun süre Portekiz sömürgesi olarak kaldıkta sonra, 1874'de İngiliz boyundurulmasına girmiştir. İngilizlerin kuklası olan sultanlar vergileri artırıma Zufarlılar ülkeden güç etmek zorunda kalmışlardır. Bu güç edenler gittikleri yerlerde milliyetçileri, marksist-leninistler tanışmışlar ve ülkelerine döndüklerinde ülkelerinin Arap Kurtuluş Hareketlerine katılmalarında etkileri olmuştur.

1954'de bir kabilenin ayaklanması hareketinin başarısızlığa uğramasından sonra Zufarlı milliyetçileri gizli bir şekilde örgütlenmeye başlamışlardır. Öte yandan, Güney Yemen İttihatının başarıya ulaşması yeni ufuklar açmış ve ancak silahlı bir devrimci örgütün öncülüğünde yürütülecek bir hareketin emperyalizmi bozguna uğratacağını ortaya koymustur.

Zufar Ulusal Kurtuluş Cephesi ilk bildirisini 1965'te yayımlamış ve amaçlarını askeri, ekonomik ve siyasal alandaki İngiliz emperyalizmine son vermek şeklinde belirterek hareketi başlatmıştır. İngiliz emperyalizminin bu harekete tepkisi her yerde olduğu gibi katliamla cevap vermek olmuştur. Bütün bunlara rağmen halk

silahlı direnişi sürdürmeye, Kurtuluş Cephesi kazandığı zaferlere her gün bir yenisini daha eklemekte, Cephe İngilizlerden ele geçirilen ve Güney Yemen ile Çin'den gönderilen silahlara gittikçe daha kuvvetli bir hale gelmektedir.

1968 Eylülünde toplanan Kongrede daha radikal bir tutum tespit edilerek Cephedeki dönek, küçük burjuva unsurlar tasfiye edilmiş, Cephemin durumu bütün Arap Körfezi içinde değerlendirilmiş, bölgein tarihi ve coğrafi birligi de gözönüne tutularak silahlı mücadelenin bütün Arap Körfezi kıtasındaki Arap ülkelerine yayılması karar alınmış ve Cephelin adı İsgal altındaki ARAP KÖRFEZİ HALK KURTULUŞ CEPHESİ olarak değiştirilmiştir.

Uzlaşmaz bir devrim stratejisini benimsenmekte birlikte, marksist-leninist cephe, diğer milliyetçi ve ilerici kuvvetlerle taktik anlaşmalar yapabilmektedir. Marksist-leninist devrimciler halkın ayaklanmalarının, silahlı mücadelenin, gösterilerin ve sabotajların yanı sıra diğer devrimci görevlerini de yerine getirmekte, okunuza yozma seferberliği açmakta, okullarda Marx, Lenin, Mao, Che Guevara gibi devrimcilerin düşüncelerini öğretmekte, böylece devrim içinde eğitimi gerçekleştirmektedirler. Öte yandan kooperatifler kurulup, tarih modernleştirilmeye çalışılarak ekonomik; kötellek ile feodal ilişkiler ortadan kaldırılmaya çalışılarak sosyal yapıda köklü değişiklikler yapılmaktadır. Kaduna eşit haklar tanınarak silahlı mücadelede tam desteği sağlanmaktadır.

Zufar'daki marksist-leninist devrimci Cephe, Arap Körfezi'nde uzun sürecek her kurtuluş hareketinin ulaşacağı noktayı belirlemektedir.

Öte yandan İngilizler bu bölgeden askerlerini 1971'de çekmektedirler. Bunun üzerine çok telaşlanan, bir federasyon halinde birleşmiş olan Güney Arabistan

Biafra halkın katili finans kapitaldir!

Biafra'dan bir kemik kapmağa çalışıyorlar...

Londralılar, Parisliler sudan ucuz saatlerla Afrika'nın meyvalarını, kahvelerini, gülaları tüketirler (çünkü para etmez zira ürünler) ve Afrikalıları bırbırını öldürmeleri için silah satır. Sonra açlara yardım kampanyaları açılır.

Afrika hakları birbirlerine karşı siyahlandırılırken, Eritre'de, Habeşistan'da halkı ezen despot Haile Selasiye barış çağrısında bulunur. Wilson, Habes İmpa-

ratoru Haile Selasiye'den savaşa son verilmesi çağrısında bulunması dileğinde bulunur. İsviçre arabsuluculuktan çekinir. Fransız De Gaulle «Milletlerin keydi kaderlerini tayin hakkı» ilkesi gereğince Biafra'yi yalnız bırakmayacağına açıklar. Ojukwu ABD'nin desteğini alacağına güvenmeye, Biafra'luları adamaklı bataklığa saplamaya çalışmaktadır.

Bu arada finans kapitali gazeteleri bütün «ağrıbaşılıkları» ile bu «dramatik» durumdan duydukları üzüntüyü yaymakta. Nijeryalıların «efendilik» göstermeleri ge-

DİŞ YORUM

rekisiini yazmaktadır. Bu cerideleri genel dâyanan insanları süslmektedir.

İşte finans kapitali (diğer adıyla emperyalizm), yeni sömürgeciliğin Afrika halklarına yeni yıl armağanı.

Afrika halkları devrimci kardeşlik ve birliklerini kurmadıkça, gerçek düşmanlarıının kimler olduğunu görmedikçe, kabilecilik, balkanlaşmaya karşı çıkmadıkça, bırbırinerine karşı değil, son demlerini yaşayın finans kapitali kendi silahlanmadıkça bu oyular oynanacaktır.

HALK SAVAŞININ ÖNCÜSÜ

Vietnam Devrimci Halk - Partisi

Vietnam Devrimci Halk Partisi (Dang Nhac Cach Mang Viet Nam), Kuzey Vietnam İşçi Partisi'nin (Dang Lao Dong Viet Nam) güneydeki kolu yerine Güney Vietnam'da 1 Ocak 1962'de kurulan sosyalist partidir. Parti, bugün ABD emperyalizmine karşı Güney Vietnam'da verilen savaşı öncülüğünü yapmaktadır.

VDHP, 1961 Arahk'ta yapılan marxist-leninist konferansında alınan kararlarla göre kurulmuş ve 10 maddelik bir bildiri ile amaçlarını söyle belirtmiştir:

Ngo Dinh Diem Hükümetini yıkıp, demokratik koalisyon hükümeti kurma; bütün demokratik hakları kisan yasaları kaldırma; ABD'nin ekonomik baskısını yükseltip, ülkenin ekonomik gelişimini teşvik etme; yerli malları koruma ve Kuzey Vietnam'a kaçan bütün göçmenleri geriye çağırmak; toprak kiralarını azaltma ve toprak reformu için hazırlık yapma; ABD'nin kültürel boyandarlığını kırmak; ulusal kültür ve eğitimi gerçekteşirme; Vietnam'daki bütün yabancı işleri kapatma; Kadın - erkek ve çeşitli milliyetlere mensup olanlar arasında eşitlik sağlama ve azınlıkların haklarını gözleme; Vietnam'a saygı duyan her ülke ile diplomatik münasebetler kurma; Kuzey ile Güney'in birleşirmek için Kuzey ile ilişkiler kurma; her türlü savaşa karşı çıkmak, dünya barışını itibazla-

1962'de 35.000, 1966'da 100.000 üyesi olan VDHP'nin 1964'de, Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin tekeliğini yapmak suçu纳masına karşı yürüdü bir bildiride ise söyle belirtmiştir: «Düşmanımız Partimizin amaçlarının cephedeki diğer kümelerle çeliştiğini söylemektedir... Bu, düşmanlarımızın marksist-leninist partimiz hakkında hiç bir şey bilmediğini gösterir. Genel marksist-leninist ilkelere, işçi sınıfı öncülüğünde işçi-köylü ittifakı ve ulusal birleşik cephe çağrısına yönelikir... Partimiz, sosyalizme ve onun son aşamasına ulaşmanın nihai hedef olduğunu hiç bir zaman saklamaz.»

VDHP celiş disiplinli olup, demokratik merkeziyetçilik ilkelere göre çalışmaktadır. Öz-eleştiri (Parti yapısı) ve eleştiri mekanizmasını en etkin bir biçimde kullanır.

VDHP'nin en güçlü kolu, VDHP Genel Birligi'dir. VDHPGB 1963'de yürüttüğü bir bildiride söyle demektedir: «Parti işçi sınıfının öncü örgütür ve devrine öncülük etmekle yükümlüdür. Devrimi başarabilmek için Partinin kitle örgütlerine yani devrimci gruplara ihtiyaci vardır. VDHPGB, Partinin bir kitle örgütüdür... Bizim birinci görevimiz kitleleri harekete geçirmektir... Bizer her türlü fedakarlığa hazır, inisiyatifi sahibi, kararlı, istekli, yürekli gençleriz... Parti bir beyindir, GB de onun verdiği emir ile vurmaya hazır bekici tutan sağlam...»

İçinde Partiye bağlı, 12-13 yaşlarındaki çocukların oluşturduğu VDHP Öncü Gençlik Birliği vardır. Öncü Gençlik Birliği, Gençlik Birliği üyeleri tarafından hazırlanır.

VIETNAM HALKININ KAHRAMAN SAVAŞÇILARI
— Emperyalizmi kahreden zafer yaklaşıyor —

Aynı dönemde ise ABD emperyalizmi el altından karşı-devrimi örgütledi. Ekim 1965'de Sukarno'yı yok etmeye yönelik gerici generallere karşı hareket başarıya ulaşmadı ve onu beyaz terör izledi. Asya'nın ikinci büyük örgütü yok edildi. Hareketin başarısızlığı uğramasında ve karşı-devrimin galeninde, maceracılığın kadrolara hakim olmasının, kitleleri yanına alma gereği duymadan, köylüler ve işçilere yönelik programlar açıklanmadan, karşı-devrimi dikkat çekilmeksiz harekete dahil olması büyük rol oynadı. Ve bu yanlıklar en ağır biçimde cezalandırıldı. Bugün kılıç artığı kadrolar en güç koşullar altında yeniden örgütlenmeye çalışmaktadır. Proletarya örgütünün yeniden örgütlenişini gerekleri söyle açıklıyor: "...Endonezya proletaryasının öncü birliğini ve en yüksek sınıf örgütü görevini başarabilecek bir parti, tarihi görevi Endonezya halk kitlelerini, anti-emperyalist, anti-feodal, anti-burokrat-kapitalist mücadelelerinde zaferle ulaşımak için önderlik etmek olan bir partinin su şartları yerine getirmesi gerekdir. Ideolojik olarak marksizm-leninizm ile silahlanmalı, subjektivizmden, oportünizmden ve modern revizyonizmden aranması olmali, siyasi olarak, devrimci bir tarım reformunun Endonezya devrinin stratejik ve taktik sorunlarının doğru çözümüne kapsayan ve başlıca mücadele tarzı olan proletarya öncülüğünde köylü silahlı mücadeleşinin de ustalaşması fakat diğer mücadele biçimlerini de yabana atmayı, içi sınıftının önderliğinde içi-köylü ittifakına dayanan ve bütün anti-emperyalist, ve bütün anti-feodal sınıfları içine alan bir ortak cephe kurmayı başarabilecek bir programa sahip olmalı, örgüt açısından, kuvvetli ve halk kitleleri arasında derin kök salmış uluslararası görevleri yerine getirmekte örnek olabilecek güvenilir, tecrübeli ve çeliklesmiş parti üyelerini içine alan kuruluşlara sahip olmalıdır..." (Bk. Marksizm ve Gerilla S.302)

nim yürüttüğü savaş ile 1948'de İngiliz sömürgeligidenden kurtuldu. 1962'ye dekin başta kalan antifaşist Halk Özgürlüğü Birliğinin yönetimi sırasında yukarıda sayılan güçlerin birliği parçalandı. 1962'de başa geçen Ne Win cuntası, «Birmanya Sosyalizmi» iddiasındaydı; parlamento dağıtıldı, yabancı şirketler, bankalar millileştirildi. Fakat giderek yönetim faşizme kaydı. Geçtiğimiz yıl içinde Birmanya Halk Ordusu ve B.K.P.'nın öncüsü olduğu silahlı halk savaşa gelişti, faşist Ne Win cuntasının yürütüğü kuşatma savaşı püskürtüldü. Gerilla üsleri güçlendi ve yaygın kazandı.

nun idaresindedir. Tarafsızlık politikası izlenmektedir. Ülke içinde hiçbir radikal çözüme gitmemiş sözde ilericiler rejime karşı 1967'de demokratik köylü ayaklanması ve işgalleri olmuştur. Köylü hareketlerine Kızıl Kemerler adlı güçlü gerilla teklifi öncülük etmektedir.

■ MALAYSIA: Ingiliz sömürgeciliginin bir oyunu olarak ortaya çıkan federasyon, tam bir ırk, din, dil karmaşasındadır. Ülke içinde sürekli işsizlik vardır. Tunku Abdul Rahman'ın rejimi gerici bir parlamentoculuğu sürdürmeye çabalamaktadır. 12 yıllık geçmiş olsan anti-emperyalist silahlı mücadele ise işçilere ve M.K.P.'de örgütlenmiş Çinli, Hintli gruplara dayanmaktadır. Hareketin böyle etnik bölünüşü 가운데, yeni sömürgecilik faşistleri bu gruplara saldırılmış, binlerce kişi öldürülmiş, Endonezya'daki oyun burada da oynanmıştır. 1971'de üslerini terk edecek olan İngiltere ardında örgütlenmiş gerici güçler bırakmaktadır.

■ LAOS: Mücadale 1950'lerde Viet-Wiñ ile mişterek yürütülmüştür. Eski Japon işbirlikçileri şimdi ya tarafsız geçinmektedir, yada sağcı gruplar içinde yer almaktadırlar. 1961'deki ortak yönetim, merkezçilerin ve sağcıların ihanetine uğramıştır. Suvanna Fuma ABD yardımını istemiştir. Patet Lao 1969 yılı içinde yeni zaferler kazanmış, Amerikan işbirlikçileri püskürtülmüştür.

Bartıkçı debelenen finans kapitali ve onun baş görüntüsünü Amerikan emperyalizmi en büyük oyuncularını Güneydoğu Asya'da oynamaktır, sosyalist ülkeler bir ates çemberiyle kuşatılmak istenmektedir. İrkçı, sovenist egilimler kişkirtilmekta, gerici sınıflarla ittifak kurulmaktadır. Halklar parçalanmaktadır, birbirine düşürülmektedir. Kitle halinde katliam yapılmaktadır. BÜTÜN BUNLAR CANÇEKİŞEN FINANS KAPITALİN, AMERİKAN EMPERYALİZMINİN SON ÇABA-LARIDIR, Bunlara rağmen ZAFER DÜNYA HALKLARININ OLACAKTIR.

■ GÜNEY VIETNAM: Geçen yıl ABD güçlerini nasıl çektiğinin hesaplarını yaparken, Güney Vietnam'da geçici iktidarı Hükümeti Haziran ayında ilan olundu. Güney Vietnam Halkının temsilcileri kongresi toplandı. İktidacı rejim bir çok ilkece tanıdı, Paris'deki barış görüşmelerine katıldı.

■ TAYLAN: Hindi Çini'de tam sömürge olmamış tek rejimdir. Ülkede sürekli anti-komünist askeri diktalar hakim olmuştur. Seato üyesi ve tam bir ABD kuyrukçusudur. Thanam kliginin yoketme çemberi 1969 içinde çöktüldü. Gerilla savaşı Tai Bölgesinde üslenmektedir.

■ KAMBOÇYA: 1954 Cenevre antlaşmasıyla bağımsız olan ülke, 1955'den beri Prens Sihanuk'un Sosyalist Halk Topluluğu'

ANT KİTAP KULÜBÜ

Devrimci yayınevlerinin yayınladığı temel eserleri ve Türkiye üzerine incelemeleri okurlarımıza indirimli sağlamak üzere kurduğumuz ANT KİTAP KULÜBÜ bu haftadan itibaren faaliyete geçmiştir. ANT KİTAP KULÜBÜ'nün, üyelerine sunduğu ilk kitap listesinde, çeşitli devrimci yayınevlerinin 300'e yakın eseri yer almaktadır. Genellikle dar gelirli olan sosyalist okurlarımız, ANT'in sunduğu bu listeden güvenerek seçebilecekleri temel kitapları ve incelemeleri yüzde 20 indirimle alabileceklerdir.

ANT'A ABONE OLUNUZ

ANT KİTAP KULÜBÜ'ne üye olabilmek ve indirimden yararlanabilmek için ANT'a asgari 6 aylık abone olmak kâfidir. ANT'in yıllık abonesi 50 Lira, altı aylık abonesi 25 Lira'dır. Abone bedelinin «ANT DERGİSİ — P.K. 934 — Sirkeci — İstanbul» adresine gönderek asgari altı aylık abone olan okurlarımıza derhal bir ANT KİTAP KULÜBÜ üye kartı ve bir de indirimli alabilecekleri kitapların listesi gönderilecektir. ANT KİTAP KULÜBÜ'ne üye olan okurlarımız, abone süresi içerisinde, bu listeden seçip isimlerini bildirdikleri kitapları yüzde 20 indirimle alabileceklerdir. Bu konuda geniş tafsilat, abone olduktan sonra sizlere gönderilecek katalogda yer almaktadır.

BÜYÜK İNDİRİM

ANT'a abone olmak ve ANT KİTAP KULÜBÜ'ne katılmak suretiyle okurlarımız dergilerini yüzde 35 indirimle 96 kuruşa okuyacakları gibi, güvenerek seçebilecekleri devrimci eserleri de yüzde 20 indirimle okumak imkânını bulacaklardır.

ANT'IN 6. CİLDİ ÇIKTI

ANT'in 131 - 157. sayıları kapsayan 6. Cildi ve cilt kapakları hazırlanmıştır. Diğer beş cildi gibi, yurt ve dünya olaylarını devrimci açıdan kronolojik şekilde yansitan belgesel bir eser olarak ANT'in 6. cildi de, sosyalistlerin kütüphanelerinde mutlaka yer almazı gereken bir kaynaktır.

□ ANT'in 6. cildi 50 Lira olup, İstanbul'daki okurlarımız bizzat idarehanemize gelerek temin edebilirler.

□ Taşradaki okurlarımız ise, taleplerini bildirdikleri takdirde, paketleme ve posta ücreti olarak 5 Lira ilavesiyle adreslerine 55 Lira ödemeli gönderebilirler.

□ Cilt kapakları ise 15 Lira olup, posta ve ambalaj masrafı olarak 3 Lira ilavesiyle taşradaki okurlarımızın adreslerine 18 Lira ödemeli gönderebilirler.

□ Ellerinde ANT'in 131 - 157. sayıları temiz olarak bulunan okurlarımız bunları idarehanemize getirdikleri takdirde 20 Lira fark ödemek suretiyle 6. cildi alabilirler.

158. sayımızda sanat meselelerine sürekli olarak eğilerek yaklaşımızı getirmeye çalışacağımızı açıklamıştık. Altan Yalçın'ın yazısı günümüz sanatının içerisinde bulunduğu değişimin yönlenmesini ele alan bir yaklaşımındır.

Bütün insan ilişkilerinin yolaştıktı, emperyalizm kültür alanındaki bütün kilit noktalarına çöreklenmedi, ahlak, din sanat gibi üst yapı kurumlarının egemen sınıflar çökertme kullanıldığı bir ülkeydeki bütün toplumsal değerler gibi sanat değerleri de yeniden gözden geçirilmeli. Bizlere bütün eğitimimiz boyunca aşılmış bulunan sanat değerleri nelerdir? Rahim ve kerim olduğu savunulan Osmanlı İmparatorluğu döneminde edebiyat, plastik sanatlar neyi amaçlıyor kimlerin adına ve kimlerden yana yapılmıştır? Yeryüzünde ilk ulusal bağımsızlık savaşını veren Türk ulusunun başarısının hangi sanatçılardan hangi estetik değerlere yaslanarak vermişler, halkı etkilemede güçleri ve yayılma alanları ne olmuştur? Değerleri yüceltme işine gi-

riyen sanatçılardan hangileri yaşama sahnehine düşmeksiz kaçılmamıştır? Bütün bu genel sorular günümüzde devrimci sınıfın davasını benimsenmiş sanatçılara tarafından yeniden gözden geçirilmeli, sanatçının yeri ve ödevi, sanatçının özgürlüğü, sanatçının ürünlerini, sanatta ulusal tek teker incelemek son derece kökenlerimiz içinde tartışmalıdır. Hangi alanda olursa olsun sanatçının iddiası ile ortaya çıkanlar, kimden yana olduklarını, kimin içün üretiklerinin, hangi kaynaklardan yararlandıklarının bessabına vermek zorundadırlar. Devrimci olması gereken sınıfın karşı güçler tarafından haince sümürenin yalnız beğenisini yüceltmeyi, olgunlaştmayı amaçlamayan bir estetik ve değerlendirme yargları ne kadar parlak olursa olsun çökmeye, yok olmaya

ve suçlandırmaya mahkumdur. Değerlendirme ölçütlerini yabancı uluslara göre ayarlayan yada kendisi ulusu içinde eş dost arası sanat yapanları övgüler ile göklerde çakartan eleştirmenler, devrimci mücadelenin kendi estetiği içinde kavrulacak ve gelecekte bütünlükle yok olacaklardır.

Sanatçılardan son on yılda iyice ortaya çıkan toplumsal utanışı, devrimci eylemleri geleneklerinin devrimci çizgisini yakalayarak gözden geçirilmeli, varolan bütün kültürümüz ve yozlaşmış değerleri sağlam bir şekilde saptamalı ve onların karşısında tavırlarını, yerlerini belirlemelidir. Devrimci sınıfların bilinçlendirilmesi ve sağlamlaştırılması konusunda anlık duygularımız, ilham perilerinin yerini, akın süzgecinden geçirilmiş tavır ve mesajlar almaktır.

Yakın tarihimize devrimci ozan Nazım Hikmet'i saptanması gereki kî TÜRKİYE Nazım Hikmet gerçeği de derinliğine araştırılmamıştır. Yaşamının son yıllarına doğru sanatta ulaşmak istediği yeri saptarken söyleydi: «Benim sanatta idealim, Chaplin'in sinemasıyla mukayese edilebilecek bir edebiyat, bir şiir yaratmaktr. Yani yalnız aydınlar değil halkın bütün sınıf ve katları tarafından anlayılabilen, memleketimin okur yazar olmayan köylüler tarafından da ezberlenebilecek, gerçekten açık, berrak, çiplak, sâsten uzak bir şiir» (Fahri Erdinç - Diriler Mezarlığı önsözünden alındı).

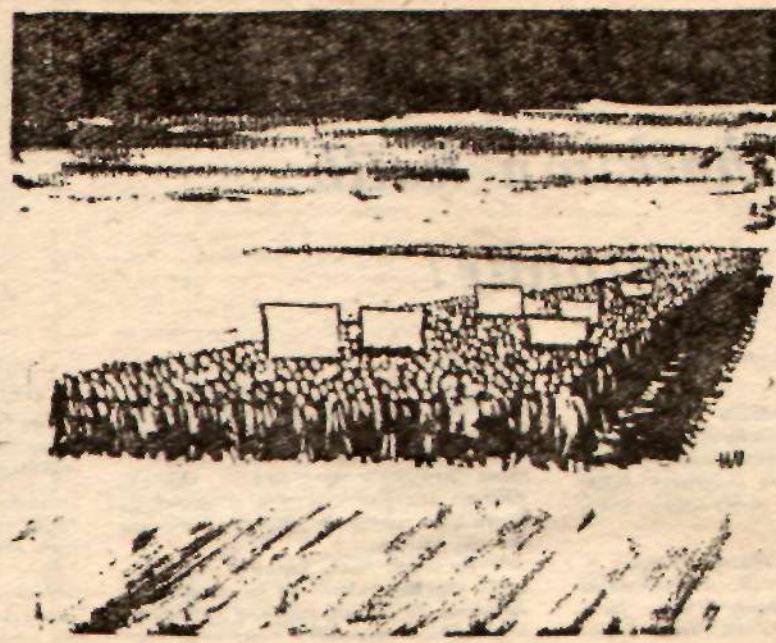
Büyük usta Nazım Hikmet'in şiir sanatında amaçladığı bu ilke bütün sanat dalları için geçerli olmalıdır. Bu yeniden gözden geçirme döneminde sanatçlarımız güçlerini, devrimci sınıfın yararına kullanmalı, soyut, hayattan ve halkın değerlerinden kopuk ürünler sert bir şekilde eleştirilmeli ve bu alanda yaratılmış mitter mutlaka yıkılmalıdır.

Hep beraber sulardan çekerim
Demiri oya gibi işleyip hep beraber
hep beraber söylebilmek toprağı
balta inciteleri hep beraber yithebilmek
yarın duduğundan gayrı herşeyde
hep beraber diyebilmek için (1)

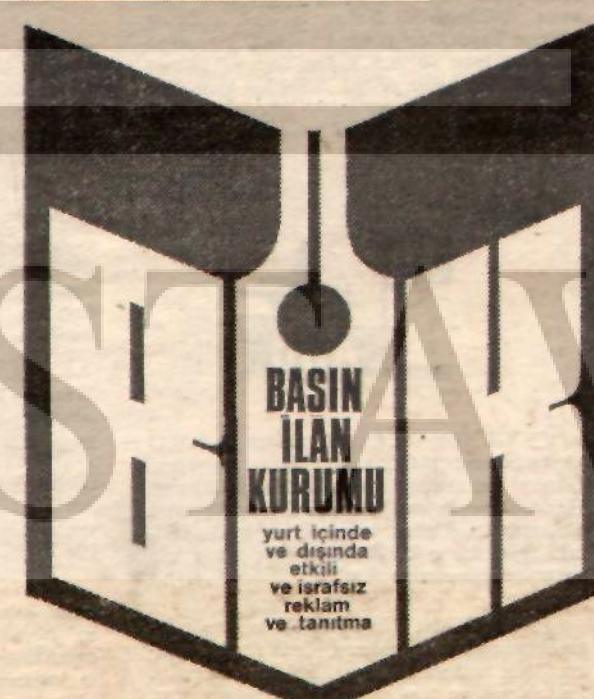
Gelin caniar bir otalim
Münküre kılıç çatalım (2)

(1) Nazım Hikmet: Şeyh Bedrettin Destan

(2) Pir Sultan Abdal

Sanatta yeni bir dönemeç!

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Eskiz ve program hazırlanır. Objektif tavsiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar titizlikle yürütülür.

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no: 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

«Sanatta Devrimci Kavga Günü»

Bir süreden beri aynı ayrı sanat dallarında ürünler vererek gerici ve yoz sanata karşı savaş sürdürmekte olan genç sanatçılardan bir kısmı hafta sonunda TÖS salonunda düzenledikleri «Sanatta Devrimci Kavga Günü» toplantısıyla ilk birlikte hareketlerini ortaya koydular.

Toplantıda genç sanatçılardan şiir, tiyatro, sinema ve plastik sanat dallarında ürünlerini seyirciye sundular. Ayrıca yoz ve gerici sanata karşı sürdürdükleri kavgalarını yakında çıkaracakları «Halkın Dostları» dergisiyle bir üreklige ullaştıracaklarını açıkladılar.

Halk Oyuncuları

Geçen yıl içerisinde sürdürdükleri devrimci kavgadan dolayı gerici çevreler tarafından İstanbul'da tiyatro binaları yakılan, Tunceli'nde oyunları basılan Halk Oyuncuları Vedat Türkali'nin 141. Basamak oyununu oynamaya başlıdilar.

Tuncer Necmioğlu tarafından sahneye konan 141. Basamak'ta bütün Ho sanatçılıarı görev almaktadır. Oyunun müziki Ahmet Yürü tarafından yapılmıştır.

141. Basamak'ın hemen arkasından tiyatro Giray Güçlü tarafından yazılan «Ergenekon» oyununu seyirciye sunacaktır. «Ergenekon», çağdaş insanların coğrafî ve ekonomik şartları zorlayışı anlatmaktadır.

Ayrıca Halk Oyuncuları geçen yıl oynadıkları Pir Sultan Abdal ve Devri Süleyman oyunlarının müzikilerini plak olarak, tekstlerini de kitap olarak basma kararı almışlardır.

ÇAN YAYINEVİ

Çan yayinevinin yönetmeni Vedat Türkali tarafından yönetmenliği yapmaktadır. Bir dönem asistanlık yapmıştır ve hukuk doktorudur. Çan Yayınevi ile birlikte 212. sayısını çikan aylik Yeni Ufuklar dergisini de yönetmektedir.

● ● Yayıma ne zaman başladınız, Amanız nedir?

— Yayıma Yeni Ufuklar'ın eki olarak 6-7 ufak kitabı çıkararak 1957'erde başladım. Fakat bu gelişmedi, öyle kaldı. Sonra 1962 yılında Sabahattin Eyüboğlu'yla kitabı yayınından düşündüm. Amanız o dönemde çok ender bulunan deneme türünü tanıtmaktı. Bizi buna biraz da edebiyat dışında hiçbir yayının bulunmayışı yöneltti. Çağımızın sola dönük düşünürlerinden örnekler vererek buna başladık. Canus, Gramsel, Sartre, Einstein ve Russell'dan kitaplar yayınladık.

● ● Yayınlardan arasında yer alan Marx öncesi düşünürlerin yerini nedir?

— Biz yayına başladığımız dönemde, ülkemizde yayın alanında bir hareketlenme vardı. Gelişen sosyal akımlarla ilgili düzensiz bir yayın politikası izlenmemektedir. Onun için sosyal akımlara temel olabilecek kitapları yayımlamayı düşündüm. Marx öncesi düşünürleri bu nedenle yayımladım. Campanella'nın *Güneş Ülkesi*, Lykurgos'un *Hayatı*'nı ve mahkemesi iki yıl sürdükten sonra serbest kalan *Babeuf*'ün *Devrim Yazları* bunlardan bazılardır.

● ● Türk şiir ve hikayesinden az sayıda örnek yayımladınız, nedeni?

— Bir ara Türk şiir ve hikayesine eğildim. Fakat sürdürmedim. Bunun en önemli nedeni, bizim ticari olmayan bir tutumla ticaret yapmadık. Zaten biz başlangıçtan, elliş aksin kitap yayımladığımız bugüne kadar bir gönüllü iş olarak sürdürdük.

● ● Yayımlanızda ağır basan hüməinizmin nedenini açıklayınız?

— Buna hüməizmden geçmeden hiçbir ideolojinin insanları mutlu edeceğini inanmamamız sebep olmaktadır. Başlangıçtan bu yana bunu sürdürdük ve sürdürmeye kararlıyız. Özellikle semafik tartışmaların sürdürülüğü günümüzde en önemli görevlerden biri budur.

● ● Yayımda karşılaşığınız zorluklar nelerdir?

— Yayınlamızı tanıma fırsatı bulamıyoruz. Reklam çok pahalı. Ayrıca dağıtım da zorlukla karşılaşıyoruz. Gün geçtikçe artan kağıt ve basım masrafları da karşılaşığımız zorlukları artırıyor.

● ● Toplumcuların yayımlarınız arasında kesintikle izlemesi gerekenler hangileri?

— İzlenmesi gerekenlerden ilki Thoroau'nun *Bilim Ahlaki*. Ayrıca J.J. Rousseau'nun *Toplum Sözleşmesi*, Einstein'in *Dünyamiza Bakış*'ı Morus'un *Utopia'sı*, Lykurgos'un *Hayatı*'nı ve *Babeuf*'ün *Devrim Yazları* kesintikle izlenmesi gerekenler arasında yer alır.

DOĞAN YAYINEVİ

Doğan Yayınevi'nin yönetmeni Hasan Erdogan, 37 yaşında, Kurşunlu'da doğmuştur. Bir süre Kastamonu Köy Enstitüsü'ne devam etmiştir. Sonra ayrılmış, 1954'ten bu yana SBF'de yayın işleriyle uğraşıyor. Doğan Yayınevi'ni ise 1968 yılında kurmuş. Sürekli bilimsel yayınların dağıtımını yapıyor.

● ● Yayımlanan kitaplar nedir?

— Yayın politikamızın temeli memleket gerçekleri ilgilenmektir. Biz, ülkemizin bugünüyle ilgili incelemeleri, uyarı ve aydınlatma açısından ele alıyoruz. Bu bizi hem kalitesiz kitap yayılmasından kurtarıyor hem de düzenli, doğru bir yayın politikası izlememizi sağlıyor.

● ● Siz bazı yayınlardan ders kitaplarını üniversitede dışa okula açmaktasınız. Bu nedenini açıklayınız?

— Ders kitabının üniversitede dışa yayılmasına izin verilmemesi, gerçeklerin kavrlanması açısından bence önemlidir. Bu konuda yayıldığımız ÇAĞDAŞ SIYASAL DOKTİRİNLER ve SIYASAL BİLİM GİRİŞİ'ni yayımı bu amacı taşımaktadır.

● ● «Doğu Dağıtım ve Yapısal Sorunları» kitabı yayımlamaya siz iten etken nedir?

— Bu kitabı yayılanmasına beni en önemli etken, Doğu Anadoluya ilgili ilk bilimsel araştırma olduğunu düşünüyorum. Bu çalışma, sayın İsmail Beşikçi'nin yerinde uzun araştırmalarının ürünüdür. Bu nedenle gerçekleri yansıtın bu kitabı, okura sunmayı kendime bir görev saydım.

● ● Yeni yaymanız nedir?

— Bu hafta içinde Baran-Sweezy'nin *Tekelci Kapitalizm* kitabı yayınlanmaktadır. Yayınevimizin son kitabı budur.

● ● Dağıtılmış sorunun halli için neler yapılmalıdır?

— Türkiye'de 600 civarında kitabı var. Bunalardan 300'ü bizim yayılan makta olduğumuz konulara egilmiyor. Tabii geriye kalan üç yüz kitabı ise yeterli değil. Okuru artırmaya çalışmaları yapılmamıştır. Ancak bu dağıtım ve kitabı sayısını artırıcaktır. Bu artış yayılabilirlerin birçok probleminin çözümlenmesini de sağlayacaktır.

● ● Yayımcılar arasında bir alan bölüşümü yapılmış mıdır?

— Yayımcılar arasında ortak çalışmalar sağlanabilir mi?

— Alanları ayrılmadan yana değilim. Yayıncılar okurları için uygun gördükleri her kitabı yayılmalıdır. Yalnız bu noktada çalışmalarla dikkat edilerek aynı anda aynı eserin birkaç yayını tarafından piyasaya sürülmeli önlenmelidir. Bu noktada bir kitabı ikinci baskısının ve diğer baskılarının mutlaka kitabı ilk basan yayinevi tarafından yapılması önemle göz önünde tutulması gerektigine inanıyorum. Bence yayıncılar arasında bir örgütlenme gereklidir. Ancak bu şekilde yayıncılar ortak bir çalışmayı yürüterek okura daha faydalı olabileceklerdir.

İspanya iç savaşı ve Yeni Dünya Oyuncuları

Yeni Dünya Oyuncuları adıyla kurulan bir topluluk, Brecht'in *Carrar Anan Silahları* oyununu, yaptıkları bazı geliştirmelerle, bir önonun ve bir sondeyle bir süreden beri TÖS Salonu'nda oynamaktadırlar.

Önonun, 1936 İspanya'sı sergilemektedir. Bu sergileme, Madrid merkez garını işgal eden devrimci işçilerin çeşitli yerlerde yaptıkları konuşmalarla ortaya konulmaktadır.

Önyoldan, bir spota, 1937 Baharı'na gecilmekte, o günlerde hızla gelişmekte olan *Halk Cephesi* hareketinden sözdeilmektedir.

Bu sergilemenin bağlandığı yer, 1937 Nisan'ının Güney İspanyası, Andaluz bölgesi ve Carrar Ana'nın Silahları oynuyordur. Carrar Ana'nın Silahları oyununun sonunda ise, tiyatro bir alanında sav olarak bir sondeyiş getirmektedir. Sondeyişte, İspanya İşsavası'ndan ders alınmasının gerektiginden söz edilmekte ve şöyle denmektedir:

«Kurtuluş ve bağımsızlık savaşları, bütün milli sınıfların katılmasıyla zorunlu olan halk cephesi hareketiyle gerçekleştiriliyor. Bu ders, emperyalizme, işbirlikçilerine ve fasizme karşı kurtuluş ve bağımsızlık savaşını veren ve verecek olan bütün halklar için geçerli bir derstir. Ancak...

«Halk Cephesi mutlaka, işçi sınıfının örgütünün öncülüğünde gerçekleştirilmeli ve yürütülmeli. İşi sınıfının politik örgütünün gerek ideoji, gerekse pratik öncülüğünün gerçekleştirilemediği bütün kurtuluş ve

bağımsızlık savaşları er veya geç yenileyte tekrar başladığı yere dönmekle sonuçlanır. İşte, bu dersin önume koyduğu iki nokta, birbirinden ayrılmaz bir bütündür.»

Ve oyun, Türkiye'nin kurtuluş savaşında yapımlar ve sonrasında düşülen hataları sıraladıktan sonra Türkiye'deki çeşitli sol grupların görüşlerini bu dersler açısından ele alıp eleştirek son bulmaktadır.

Böyle bir bütün içerisinde ele alınmaya çalışılan oyun, bir tiyatro olayı olarak önemli hatalar taşımaktadır. Bölümeler arası bağlantılar iyice yapılmadığı için, bölümler arası paralel çok zor ortaya çıkmaktadır. Ezber eksiklikleri ve dikkisiz bözkükleri ise, yer yer seyirciye oyunu takip etmek güçlük çektiğinde duruma getirmektedir. Bu aktarma eksiklikleri oyunun ilk temsillerinde bir süre yapılan seyirciye açık forumlarda kendisini göstermiştir. Oyunun getirdiği mesaj üzerine yapılması gereken tartışmalar devamlı olarak başka alanlara kaymış ve sapmıştır.

Tiyatrocular da bu tartışmaların bir politik söyleyi olarak ele aldığı için, oyun ile anlatamadıklarını tartışma ile anlatmaya çalışır duruma düşmüştür. Bu yapı içerisinde genel olarak tartışmalar bazı oyuların sonunda suçlamalar seviyesine varmıştır.

Oysa bir savın sunulmasında mesaj aracı olarak kullanılan tiyatronun imkanlarının iyi kullanılmaya çalışılması başarılmış olsayıdı, aktarılmalı istenen mesaj ve tartışmalar açıklık kazanır.

Hareket Tiyatrosu ve Muhsin Ertuğrul

Devrim İçin Hareket Tiyatrosu hafta içerisinde bir bildiri yayınlıyor, 60. sanat yılı kutlayan tiyatro adamı Muhsin Ertuğrul'un fabası ve günümüzde tiyatro adına yapılanlarla ilgili görüşlerini açıklıyorlardı:

«Bugün size istediğiniz gibi bir tiyatro kurma imkânı verseler, nasıl bir tiyatro kurardınız?»

«En yenisini kurardım, halkın tiyatrosunu, sokak tiyatrosunu...»

(60. sanat yılında Muhsin Ertuğrul'a saygı 1969 adlı kitapta yer alan Haldun Taner ve Şakir Eczacıbaşı'nın, Muhsin Ertuğrul'u yaptığı bir konuşmadan alınmıştır.)

60 yıl Tiyatroya uğraştıktan sonra en iyi tiyatronun «Halk Tiyatrosu, Sokak Tiyatrosu» olduğunu söyleyen Sayın Muhsin Ertuğrul'un çabasını saygıyla anarız.

Ama, Biz biliyoruz ki:

— Türk Halkı emeği ve ürününü sömürülen işçi, köylü sınıflarından oluşur.

Ama, biz inanıyoruz ki:

— Halk ve sokak tiyatrosu, emeği, ürünü sömürülene, insanca yaşamayana, insan olduğunu ve buna ancak savasrsa kavuşturacağımızı anlatan, sezdiren, duyuran, öğretten tiyatrodur.

Simdi! Türkiye'de Tiyatrolar:

Seyretileriley ve anlatıklarıyla eğen siniflarnı buyurduğundalar,

Devrimciliği, ticaret metni durumuna getiriyorlarsa,

Batıdan aktarma, taklitçi oyularla yalan söyleyiyorlarsa,

Homoseksüalite tiyatroları ve müzikli adıyla baldır bacak tiyatroları yapıyorsa,

Türk Halkından kopuk sorunları ugraşıyorlarsa,

Sermaye sınıfları doyurmaya çalışıyorlarsa...

ÖYLEYESE BUNLAR TIYATROYA, SANAT'A, HALKIMIZA İHANET EDİYOLAR DEMEKİRT. Ve bunların böyle bir geceyi düzenlemeye, böyle bir geceye katılmaya ve Türk Halkı adına söz etmeye hakları yoktur. DEVRİM İÇİN HAREKET TIYATROU olarak bunlara karşı olduğumuzu biliyor, (Dormen Tiyatrosunda Muhsin Ertuğrul'un kutlandığı gece) 12 Ocak Pazartesi akşamı saat 20'de OKMEYDANI GÜRSEL MAH, RABAK SOKAKTAKİ İBRAHİM'İN KAHVESİNDE 382. oyunumuzu oynayacağımızı duyururuz.»

Bâbiâli'de tiraj kavgası ve Bayar hatırlatı skandalı

Bâbiâli'de tiraj mücadeleleri, geçen hafta basın tarihinde en der görüldür bir çekişmeye yol açmıştır. Eski cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın 27 Mayıs ile ilgili anıları aynı gazetecinin imzasıyla ve aynı metinle hem Hürriyet Gazetesi'nde, hem de Milliyet Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

Cüneyd Arçayürek'in yaptığı röportajın iki büyük tirajı gazetedede birden yayımlanması okuyucuları şapkına çevirmiştir, hatta bu ikili yayının, daha büyük etki sağlamak için eski Demokratlar tarafından planlanmış olduğunu iddia edenlere dahi rastlanmıştır.

Oysa, bu garabet, bir Bâbiâli transferinin sonucudur.

Hazırlanacağı üzere, geçen yıl Türkiye'nin en büyük basın grubunu elinde bulunduran Simavi kardeşler, aralarındaki öznel anlaşmazlıklar yüzünden gazeteleri ve tesisleri arasında bölüşmüştür, Veb Ofis tesisleriyle, ofisette basılan gazeteler Haldun Simavi'ye, rotatifler ile Hürriyet, Yeni Gazete ve Hafta Sonu gazeteleri Erol Simavi'ye kalmıştır.

Haldun Simavi, Veb Ofis tesislerini kontroluna aldıktan sonra Hürriyet'le rekabet edebilecek bir günlük gazete planlamış ve daha çok sansasyona, hafif haberlere yer veren Gündaydın Gazetesi'ni yayımlamıştır. Haldun Simavi, bu yeni gazetesi için tamamen yeni bir kadro meydana getirmiştir.

Veletlerin Soko-Partisi!

Sehrimizin Suadiye tarafalarındaki muhtesem köylerde oturan sosyete veletleri, her cumartesi günde arkadaşlarının birinin evinde toplanıp guya haftanın yorgunluğunu çıkarır, eğlenirlermiş.

Partisi veren çocuk, guya misafir arkadaşlarına ikram etmek için anne veya babasına 4-5 kilo sultü çikolata alıyor. Fakat bu nefis çikolatalar insanca yemeyecek, evde kimse bulunmamışından faydalananlar mutfağı kocaman bir tencere içinde eritiliyor ve cılıtların mahrem yerlerine sürüldükten sonra kız-erkek birbirini yatarak hayvanı zevklerini tatmin edeceklerdir.

On - oniki tane kız ve oğlan çocuğu... Hepsi cariçiplik ve görevlerinin muayyen yerlerine çukulatı sırılmışlardır. Hem dansederler ve hem de çukulatayı birbirlerinden väcutlardan yerler... Yeni moda Soko-Parti budur işte!

F. CEMAL OĞUZ ÖCAL
(Bugün - 13.1.1970)

Jaketatay ve Üniforma!

Nedir bu jaketatay düşmanlığı?

Jaketatay, diplomat gardrobunun en lüksünü takımır.

Bir diplomatın jaketatayı olmaması demek, bütün vazifeleri görmemesi demektir. Öyle diplomat mı olur?

Ayol! Askerlik bayan ayağı surf protokoldür. Protkotu kalurredi mi, askerlikte düzen kalmaz. Asker üniforma adamır. Jaketatay da diplomatın ve devlet adamının, her çeşit devlet memurunun üniformalarından biridir.

Cevdet Sunay generaadi, törenlerde askeri üniformasını giyerdi. Ekselans Sunay cumhurbaşkanıdır. Elbette yerine göre jaketatay giyecektir...

Ve doğrusu, Sayın Sunay, Adisababa'da büyük hayranlıklar yaratın temsil vazifesini hakkı ile yaparmıştır.

NIZAMETTİN NAZİF
(Yeni İstanbul - 13.1.1970)

Gündün in çıkışına rağmen Hürriyet uzun süre tirajını korumış, hatta bir ara baskın miktarını 1 milyona kadar yükseltmiştir. Gündün in tirajı ise en fazla 300 bine yükselmiştir.

Ne var ki, tam bu sırada Hürriyet'in yönetiminde ve kadrosunda ya-

yılan bazı hamleler de, tirajı tamamamıştır.

Bu arada iki kardeşin de, aynı iki talihsiz kampanyası olmuştur. Nazmiye Demirel'in ayakkabısının ölümü dolayısıyla Süleyman Demirel aleyhine açılan sansayonel kampanya, Gündaydın için başarızlıkla sonuçlanmıştır. Demirel dışürilememiştir. Hürriyet ise, Hasta Holding aleyhine yoğun bir kampanyaya girmiştir, fakat bazı taktik hataları yaptığı, özellikle başlangıçta tüm Hasta'sı karşısına aldığı için kısa vadede Suphi Baykam'ı yakamamıştır.

Bu durum karşısında, her iki gazete de, tiraj almak için yeni yollar denemeğe başlamışlardır.

Günaydır, bir süre önce bağıltığı -PAY KUPONU- kampanyasına hiz vermiştir. Günaydın'ın ve diğer web grubu gazetelerinin yayımladığı pay kuponları ile -PAY KUPONU-, mağazalarında teşhir edilen malları parasız almak esasına dayanan kampanya, bir süre sonra «kredi» satışlar haline dönüştürülmüştür. Zira, bu mağazalarda teşhir edilen malları satın almağa, web gazetelerinden keşilip biriktirilen kuponlar yetmemektedir. Bu durumda, her kupon yerine 5 kurus verilmek suretiyle «kredi» adı altında paralı satışa geçilmiş, hatta bu satışlar, eğlence organizasyonlarına kadar teşkil edilmiştir.

Veb grubu, böylece, yeni bir ticaret alan yaratmış, Hürriyet de, basın dışında işçileri açmak için Hürriyet Holding'in hazırlıklarına hiz vermiş, eski DPT Müsteşarı Osman Nuri Torun'u başdanışman yapmıştır. Ayrıca, Hürriyet'in het gün gazete dağıtmak için Anadolu'ya dolu gidip boş dönen kamyonlarının bu dönümlerini yararlı hale

(Akşam, 14.1.1970)

(Milliyet 10.1.1970)

KONUT ADALETİ!

getirmek üzere ticari bazı tesebbüslerde girişilmiştir.

Ancak, Erol Simavi, Hürriyet'in tirajının artırılması için de direkt bazı tedbirlerce başvurmayı zorunlu görmüş, genel yayın müdürüüğün müleşsesini lağvederek gazetenin yönetimini Orhan Erkan ile birlikte doğrudan doğruya eline almıştır. Bu arada, hükümete ve bazı güvenlik servislerine yakınılığı sayesinde kuvvetli istihbarat elde ettiği bilinen Cüneyd Arçayürek tekrar Hürriyet kadrosuna transfer edilmiştir.

İte Hürriyet ile Milliyet arasındaki kavgada burada kopmuştur. Cüneyd Arçayürek, hentiz Milliyet Muhabiri statüsünde bulunduğu sırada, eski Cumhurbaşkanı Bayar ile 27 Mayıs Hareketi üzerine bir röportaj yapmış ve metnini Genel Yayın Müdürü Abdi İpekçi'ye vermiştir. Ancak bu sırada Milliyet'in Ankara Temsilcisi Yılmaz Çetiner ile ihtilaflı bulunan Arçayürek, Hürriyet Gazetesi'nden transfer teklifi

almış ve kabul etmiştir. Bir an önce tiraj almak isteyen Hürriyet, Cüneyd Arçayürek'in Milliyet muhabiri iken yaptığı ve hentiz yayınlanmamış olan Celal Bayar röportajını yayımlamağa karar vermiştir. Elinde bir kopyası bulunan Arçayürek de, röportajının Hürriyet'te yayımlanmasına muvafakat etmiştir.

Milliyet, kendisine ait bir röportajın Hürriyet'te yayımlanmağa başladığını görünce, derhal elindeki nüshayı teffrika etmeye başlamış, böylece, röportaj iki gazetede birden yayımlanmıştır. Mesele, derhal bu kuki ihtilaf konusu haline gelmişse de, sonradan taraflar aralarında anlaşarak iki ilki yarımı birlikte sürdürmelerdir.

Hürriyet'in bir başka girişimi de, her gün dört sayfalık magazin ilavesi vermesidir. Haftada bir verdiği Yedi Gün ilavesi yerine bundan böyle her gün dört sayfalık ilavenin Hürriyet'in tirajını yeniden milyona doğru itmesi beklenmektedir.

Bâbiâli'den mini - seçimler

MINİ-HİZİP: İsyân bayrağı açan mini-hizip kopar ve ayrı bir parti halinde örgütlenmek isterse... Böyle bir partide kimler niçin oy verebilir? (Son Havadis - Başyazı - 10.1.1970)

KÜP VE ÖKÜZ: Başlatılan mücadelenin mesebbipleri kimler olursa olsun, her iki taraf da uyarınca kulak vermelii, «hem küpten, hem oküzden» edecek bir tutumdan vazgeçmelidir. (Babahide Sabah - Başyazı - 10.1.1970)

TEKİN ERER II: Ne yazık ki, Türk ideolojisi yeteri kadar geliştirilmiş değildir. Türk rönesansına ve ideolojisine yönellecek anılyız? Yönetmezsek ya bugünkü aciz yönetim devam edecek, yada bir yabancı ideolojinin kamçısı altına düşeceğiz. (Milliyet - Talat Halman - 11.1.1970)

HIPPY PERL: Yaşadı... Anasına, babasına, kardeşine eziyet ederek... Ve öyle öldü. (Cumhuriyet - Cihad Baban - 12.1.1970)

VE AYNI SAYFADA TEKZİBİ: Evet, Evet, Bergama'lı Gülsümle gayrimeşru yaşamayı namus-sanan babağın bakarsanız mikropu. Ama asıl mikrobun, Türk çocukların karanlığı iten düzende ve bu düzenden tutucularında olduğunu biliyoruz biz. (Cumhuriyet - İlhan Selçuk - 12.1.1970)

TENEKELİ KEDİLER: AP'deki patenti işte bu «tenekeلى kedî» veya «akedîler» olayından ibaretir. (Dünya - Bedii Faik - 12.1.1970)

ORTA MALİ: AP'yi bir orta parti haline getirme çabaları doğrudan doğruya millete ihanettir. Bu gerçekleştirilebilse, AP bir orta parti değil, olsa olsa «orta malî» parti olur. (Tercüman - Ergun Göze - 12.1.1970)

ORGAN DEĞİLİM: Hiçbir hizbin, meşrebin, meslekin, meshebin, tarikin, ekolün hususı yayın organı değilim. Bütün ummetin emrinde ve hizmetindeyim. (Bugün - M. Şevket Eyyü - 13.1.1970)